ATEITIS

BALANDIS
1961 Nr. 4

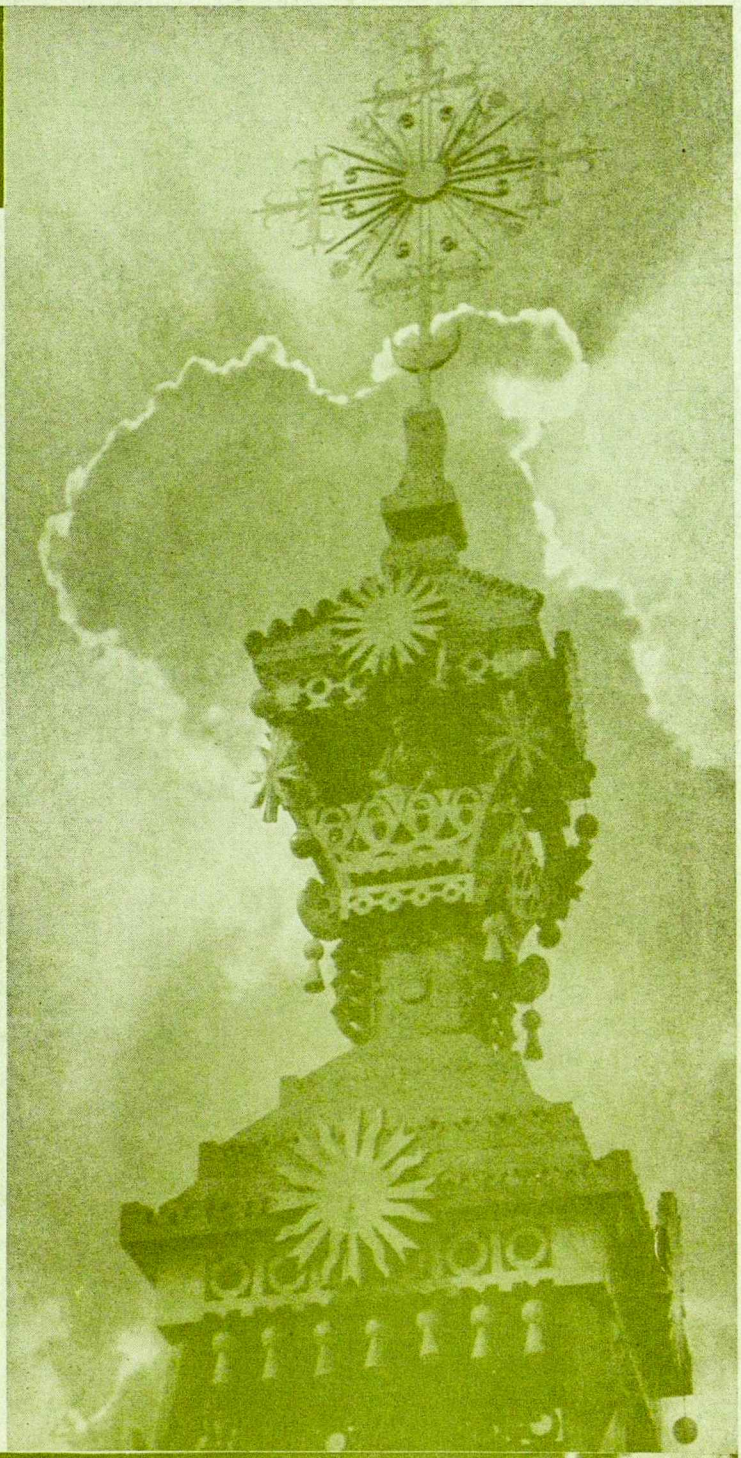

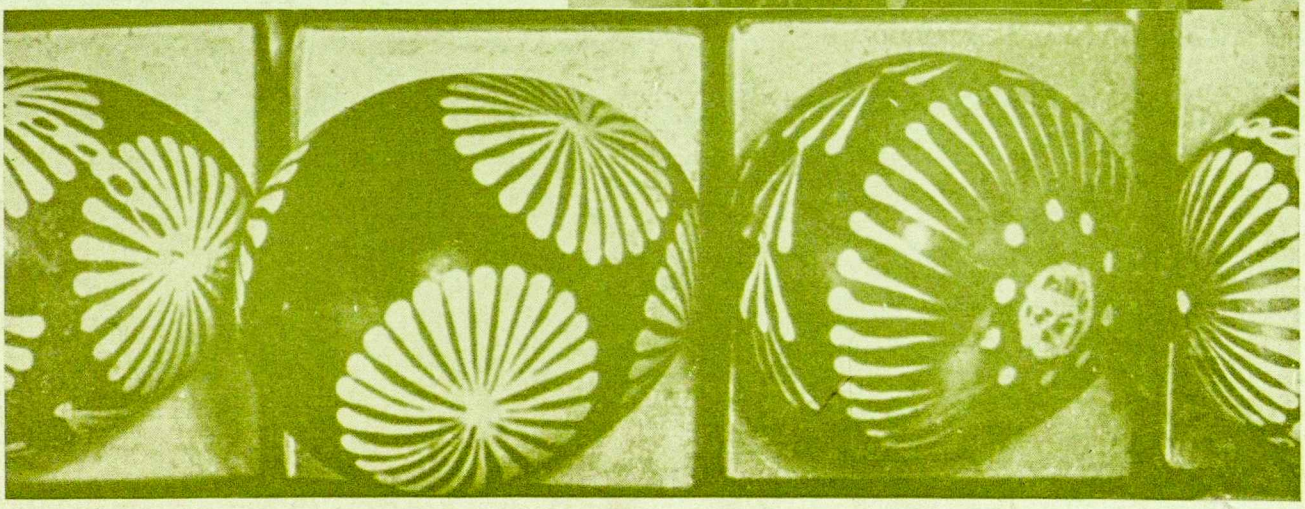

ATEITIS 1911 — 1961

1961 METAI Nr. 4

BALANDIS - APRIL

★

Redakciniai Kolektyvai:

1. Rimantas Rudys, Dalia Kolbaitė, Janina Konaukaitė, Jonas Račkauskas, Rimantas Repšys, Romualdas Burneikis, Danutė Maciūnaitė, Algis Urbanavičius, Sigitas Leimonas.

2. Rimvydas Šliažas, Dalia Kučėnienė, Dalia Indreikaitė, Veronika Tijūnėlytė, Petras Kaufmanas, Ramūnas Motekaitis, Jonas Šalčius, Angelė Katelytė, Giedrė Jankonytė

Šį numerį redagavo pirmas kolektyvas

Redakcijos adresas:

ATEITIS — Redakcija
4105 So. Albany Ave.,
Chicago 32, Illinois
Tel. VIrginia 7-7153

Prenumerata metams $5.00
pagal JAV dol. kursą.
Garbės prenumerata metams $10.00
Atskiro numerio kaina 50¢.
Administratorius Vytautas Šoliūnas

Administracijos adresas:

ATEITIS Administracija
5254 So. Trumbull Ave.,
Chicago 32, Illinois

★

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association.

„ATEITIS"

5254 South Trumbull Avenue
Chicago 32, Illinois

★

Subscription $5.00 per year
Single copy 50¢.

Second class postage paid at the Chicago Post Office.

★

TURINYS

Aldona Šimaitienė — Lietuva Tremties Beletristikoje 129

Liauda — Alleliuja (eil.), Pavasaris (eil.) 130

Birutė Dabušytė — Tiek daug (eil.) 132

Audronė Garbenytė — Stasys Šalkauskis 133

Kęstutis Skrupskelis — Atominis karas ir Krikščioniška moralė . . 136

Dalia Indreikaitė — Rudens didybė 138

Egidijus Užgiris — Profesijos pasirinkimas 139

Jūratė Juozevičiūtė — Šių laikų tėvų ir vaikų santykiai 140

Zita Acalinaitė — Šių laikų tėvų ir vaikų santykiai 141

Rimvydas Šliažas — Žmogus, kuris gyvena meile 142

Rita Danilevičiūtė — Gimtoji šalis (eil.) 143

Kuo aš būsiu? (Iš **Ateitin)** 144

Atskleista knyga 146

Pax Romana 148

Darbai — Žmonės — Įvykiai 149

Viršelio trečiam puslapyje: Administracija, Laiškai redakcijai

LIETUVA TREMTIES BELETRISTIKOJE

ALDONA ŠIMAITIENĖ

Tautinis momentas mūsų literatūroje yra labai spalvingas. Gyvenamasis laikotarpis įvairiais atspalviais joje atsišviečia, už tai mes ir kalbame apie draudžiamojo laikotarpio, „Aušros" laikotarpio, nepriklausomybės laikų literatūrą. Lietuvių tautai pradėjus eiti nauju vargo keliu, naujas lapas atsivertė ir mūsų literatūroje. Šiandien, užbaigus penkiolikos metų tremties kelią, gal ir būtų pravartu joje pasidairyti. Tuo tarpu mesime žvilgsnį į tremties beletristiką.

Pirmiausia pastebime, kad viso centre — Lietuva. Veikalų, kurie jos nevaizduotų, nebūtų su ja surišti, yra tik vienas kitas. Rašytojas, kad ir ėmėsi bendresnės, visuotinesnės temos, dažniausiai įglausdavo ją į lietuviškus rėmus.

Taip pat pastebime, kad mūsų autorius domina dabarties, arba labai netolimos praeities Lietuva. Veikalų istorinėm temom labai negausu. Tik spaudos draudimas - knygnešiai sulaukė didesnio atgarsio. Tuo laikotarpiu susidomėjo Budavas **Varpams skambant,** Gliauda **Raidžių pasėliai** ir Švaistas **Knygnešių pėdsakai, Jo sužadėtinė.** Turime dar dvi labai gimininga knygas iš carų laikų. Tai humoristiniai nuotykiai iš rekrūtų gyvenimo: Jankaus **Senas kareivis Matatutis** ir Švaisto **Petras Širvokas** imantriai atausta liaudies pasakomis.

Tremties rašytojai „atidavė duoklę" okupacijai. Visa eilė veikalų liečia pirmąjį bolševikmetį, vokiečių laikus, koncentracijos stovyklas ir panašiai. Vieni autorių — kun. Yla, Šeinius, Sruoga, užfiksuoja praeitį savo prisiminimuose, ieško jų prasmės ir pateisinimo, kiti bando duoti platesnį, daugiau apibendrintą vaizdą. (Gliauda, Mazalaitė, Ramonas, Rūkas).

Lietuviui čia dažniausiai tenka pasyvesnis vaidmuo — pasipriešinti arba nešti kitų primetamą jungą. Jei Baronas („Debesys plaukia pažemiu") veikėjų lūpomis kelia klausimą, ar galima gintis, nes ir gynimasis griauna, ir pasyvus pasipriešinimas kartais užmuša, tai Vyt. Alanto **Tarp dviejų gyvenimų** jaunimui tėra aiškus kelias — į mišką. Miško gyvenimas kartais nuotykingas, kartais nuobodus, bet visad prasmingas. Autorius partizanų nevaizduoja nepasiekiamais herojais. Jie, dažnai silpnybių varginami, didelius žygius atlieka švento ryžto vedami.

V. Ramono dvejuose romanuose matome bolševikmetį. **Dulkės raudonam saulėleidy** ir **Kryžiai.** Pirmajame rašytame dar Lietuvoje) okupantą pasitinka miestas, antrajame — kaimas. „Kryžių" pagrindinis veikėjas, pažangus ir netikįs ūkininkas Kreivėnas, nerodo okupantui neapykantos, priešingai — jis daug gero tikisi iš naujos santvarkos. Toks priėjimas prie temos naujas, mūsų literatūroje negirdė-

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

LIAUDA

ALLELIUJA

Nuskardo varpas Rytmečiu prabilęs.
Aukštai, aukščiau už saulę
rankomis iškėlęs plieno balsą — pražydo
tolstančių aidų aidais.
Ir žalvario karaliai, ir tylios minių
minios — klausės.
Nuo pajūrio lyg pajūrio rinko atgarsius
[delnuos.

Skubėdami jie nešė juos ir dėjo šalia pa-
[slaptim ir
amžiais prislegtų knygų. Skubėdami
jie skaitė... Jų akys raibo,
jų akys alpo nuo kaitros:
— Lapai, kaip ir aidų aidai
pražydo —
šaknimi Jeses
rasos lašais dangaus.

PAVASARIS

Langų šaltuos stikluos pražydo melsvas
[žiedas
ir supo medžio pirštais pumpurų gležnus
[šypsnius.
Taip senai lauktas —
Išaustu ilgesio taku svečiu atėjęs
pabėrė tyliai
Auksą savos širdies.

tas ir sukėlęs daug jaudinimosi, bet autoriui jis leido pažvelgti į visą tragediją iš kitos pusės, naujai ją nušviesti ir įtikinančiai vesti Kreivėną prie praregėjimo ir šiurpios tragedijos.

Autoriaus sugebėjimas idėjas originaliai perduoti ir suteikti joms meninę formą, pasakojimo vientisumas, gyvumas ir spalvingumas, ryškūs ir nauji veikėjai gyveną skelbiamomis idėjomis iškelia šį romaną pirmaujančion vieton.

Visai naturalu, kad tremtyje turime visa eilę autorių vaizduojančių patį atsiplėšimą nuo Lietuvos. (Būdavas, Landsbergis, Pūkelevičiūtė, Ramojus). Tai daugiau autobiografinio pobūdžio kūriniai, kuriuose išsakomi neseniai išgyventi įspūdžiai. Visi jie daugiau ar mažiau, šiurpulingi, kaip ir pats trėmimas, bet ir įvairūs, kaip tie takai ir takeliai, kuriais žmogus veržėsi iš vergijos į laisvę.

Skleisdami knygų puslapius, mes galime draug su M. Katiliškiu arba Ramojumi bastytis nepasibaigiančiose šalčio ir bado išvargintose kolonose, arba su B. Pūkelevičiūte išgyventi siaubingą Dancigo puolimą.

„Taip lengvai jis (naujasis viešpats A. Š.) nepadovanos tau ir mirties, nes po mirties — pasibaigia jo visagalė teisė. Jam nepakanka sulenktų pečių ir rankų baudžiavos; tu jam neišsipirksi net ir kraujo kaina. Jis nori pasiglemžti tavo dirksnių rezginius, širdies plakimą, vaizduotės neišžiūrimus pavidalus ir smegenis..." („Aštuoni lapai" 67 p.).

Tremties laikui užsitęsus užtinkama ir nauja gaida. Tremtinys eina naujais keliais, susiduria su nauja aplinka, naujais žmonėmis, jų kultūra, papročiais. Eina jis atsitrenkdamas, klupdamas, užsigrūdindamas ir apsiprasdamas. Eina rūpestingai saugodamas atsineštąją namų ugnelę. Jo žingsnių aidas, radęs atgarsio imlioje rašytojo sieloje, nuaidi literatūroje naująja gaida.

Moterys beletristės atsiliepė į tremties išardytų šeimų tragediją, šių dienų šeimos vėžį. A. Rūta **Dukteryje** rodo ištikimybės kelią. Kaip sunkus jis bebūtų, jis tėra vienintelis. N. Mazalaitės **Negestis** Danguolė, kurios vyras Sibire, o duktė Lietuvoje, civiliai susituokia su turtingu Amerikos advokatu. Ji išgyvena ne tik dorovinius, religinius ir tautinius konfliktus, bet ir dviejų skirtingų kultūrų sąlytį.

Daug įdomių problemų, surištų su tremtimi, iškelia ir perleidžia per savotišką filosofavimo prizmę Baronas. Jį puikiai ir suglaustai nusako Aug. K.:

„Autorius yra išaugęs iš dabarties netikrumo, nerimo ir tragedijos. Jį tolydžio gena klausimai — ko vertas žmogaus gyvenimas, kam mes čia esame, kur surasti laimę, kodėl likimo bangos mus mėto iš kranto į krantą?.. Jo kūrybos svarbiausias bruožas kaip tik ir yra šis skriejimas apie būties ir likimo problemas. Be to, ne vienas mūsų beletristas nebuvo taip linkęs operuoti sentencijomis, aforizmais, apibendrintomis mintimis ir samprotavimais, kaip Aloyzas Baronas" (Aidai, 1955 m. 86 p.).

J. Kralikauskas, atlikęs darbo prievolę šiaurės Kanados aukso kasykloje, šią aplinką pakartotinai pasirenka fonu net dviem savo veikalams. Atšiauri gamta, primityvios darbo sąlygos, puslaukiniai bendradarbiai. Toje aplinkoje dar šviesiau suspindi prisiminimų Lietuva. Nepakeliama nostalgija atsveriama tik įgimto instinkto gyvent ir išlikti. Pietų padangėn (Argentinon) nukelia mūsų tautiečius H. Lukaševičius.

Reikia tikėtis, kad tremties lietuvį dar dažnai susitiksime mūsų literatūroje. Jis lengviau prieinamas ir jaunesnės kartos rašytojui, Lietuvos nemačiusiam.

Tačiau aiškiai pastebime, kad dabartinė tremties rašytojų karta mieliausiai vaizduoja Lietuvą. Dauguma autorių pradėjo kurti dar nepriklausomoje Lietuvoje, arba ten išaugo, subrendo, išsivežė didelį kraitį prisiminimų. Savo vizijoje jie dar mato ją tokią, kokią trokšta matyti. Tremtis, užuot viską aptraukus užmiršties rūku, leido žvilgterėti iš perspektyvos, duoti pilnesnį visumos vaizdą. Užtai P. Andriušis savo **Anoj pusėj ežero** prakalboje sako: „...tikėkite, jog visą tai išėjo iš širdies ir nenuduoto išgyvenimo, kurį ypač reliefingai subrinkdė tremties metai, suteikdami formą tam, kas namie buvo išblaškyta, padrika".

Vaizduojamoji Lietuva yra labai įvairi. Kas autorius, kas žmogus, mato ją kiek kitaip.

Vaičiulaitis yra pamėgęs trumpas realistines noveles ir apysakas. Žvilgsnis krypsta į miniatūrinę gyvenimo tikrovę. Nėra ten didelių problemų, svarbių įvykių, negirdėti pasaulį sukrėtusio karo. Tai tas pats konservatyvus kaimas, kurį mes pažįstame dar iš prieškarinių autoriaus raštų. Vaičiulaitis rodo mums mažas gyvenimo iškarpėles, kurios, tarsi praskleidžia uždangą ir leidžia įžiūrėti dar nepastebėtą pakraštėlį. Ir tas jo gyvenimas toks skaidrus, tarsi permatomas, kartais nušviestas atlaidaus humoro, kartais apgaubtas švelnaus liūdesio, kokį randame Čiurlionio nokturnuose. Autorius psichologo pastabumu stebi tą

pasaulį ir perduoda mums savo išdailintu stiliumi, kuriam lygaus dar neturėjome.

Jei Vaičiulaitis gilinasi į miniatūrinį žmogaus pasaulį, tai P. Andriušis **Anoj pusėj ežero** randa gamtą. Čia mes užtinkame gyslotį, snaudalį, kerpes „kurių kuklumui nėra galo“: rodos, ims ir sulįs gyvos į žemę. „Toje vietoje, kur turėjo būti beržų šakos ir lapai, dabar kriokdami vilnijo verpetai, viens kitą prarydami, tai vėl iškeldami traukduobėmis, putojančiais sūkuriais, visą dangų apdrabstydami žirgumynų purslais... tempdami juodas šaknų gyslas, atmušdami kirčius, apsipylę žaibų kibirkštimis, krenėdami penki beržai laikę iš žiemių šalies užgriuvančias galybes“ (20 p.). Šitame pasaulyje, kur „nuo penkių beržų upeliais žliaukė prakaitas, kuris raudonuose spindupliuose buvo panašus į kraują“, turi sau vietos ir žmogus. Bet jis ne valdovas, tik gamtos dalelė, kaip smilgos, beržai, amarai, Gilio ežeras arba „pilnos gėlos ir podragos rūko debesis“. Čia, kaip ir mūsų tautosakoje, yra išnykusi riba tarp žmogaus ir gamtos.

Baranauskas, Alė Rūta, Ramonas ir visa eilė kitų rašytojų vaizduoja kaimo būtį. Šalia apysakų ir novelių sulaukėme ir poros romanų, kaip Alės Rūtos **Trumpa diena,** arba M. Katiliškio **Miškais ateina ruduo.**

Alė Rūta duoda platų ir ryškų kaimo buities foną, kuriame pinama intryga. Kad tai nepriklausomų laikų kaimas, sužinome iš turtingiausio ūkininko Jurgelionies sodybos aprašymo:

„Stikilnės gonkos švietė iš tolo, o saulėlydžio metu auksu degė. Visos trobos buvo didelės, naujausios kaimiškos mados. Virš trobų tiesė pirštą radijo antena... Senis Jurgelionis neatsilieka nuo gyvenimo, nuo kultūrėjančio kaimo; jis kaip tik pirmavo... Pasistatė modernišką kiaulidę, karves laikė po kontrolasistento priežiūra, porą kartų pasikvietė agronomą, apžiūrėti, aprūšiuoti jo žemę, patarti...“ Atrodo, tiek tik ryšio A. R. kaimas su krašto nepriklausomybe ir teturėjo. Šiaip jis gyveno nuo amžių nusistovėjusiu, savitu gyvenimu. Nevaizduoja ji plačiau to kaimo kultūrėjimo, nekelia gilesnių problemų.

Autorės stiprybė — gyvas ryškus kaimo vaizdas, išmargintas įvairių darbų darbelių (linų braukimas, žlugtas, skerstuvės, šienapjūtė...), padailintas švenčių, atlaidų, jomarkų. Jei tas vaizdas grubus ir tamsokas, tai gal kaltas autorės labai jau kasdieniškas realizmas, leidžiąs vyrams šermenyse baubti, vyriausiai veikėjai, gan romantiškai ir jautriai Bronei, kasytis galvą. Kartais pasiekiama ir kraupumo (numirėlio ir musės scena).

M. Katiliškio romanas **Miškais ateina ruduo** džiugina mus, kaip ir ankstyvesnė autoriaus kūryba, plačiu mostu piešiamais vaizdais, turtingu žodynu, dinamiškai ir naturaliai pinama intryga. Kaimo buitis įgauna naują aspektą — į miškais ir pelkėmis nuo pasaulio atitvertą užkampį prasiveržia naujas gyvenimas — miško kirtimas, pelkių sausinimas. (Tai tarsi tolimas, simbolinis atgarsis nepriklausomos Lietuvos pastangų). Tų kolektyvinių darbų ir pabaigtuvių antron eilėn nustumia jau tradicija virtusius kaimo darbų vaizdus. Veikėjai įvairūs ir mūsų literatūroj nauji. Dauguma jų drąsūs savo galvojime, darbuose ir žodžiuose. Pažįstame juos iš jų veiksmų ir kalbų. Dialogai pilni humoro, trumpi, taiklūs. Dažnai tai tik apsikapojimai berniškais žodžiais, kuriuos autorius, atrodo, ypatingai yra pamėgęs.

Tremties beletristika, vaizduojanti kaimą, sugebėjo giliai įžvelgti į kaimiečio psichologiją, davė veikalų, kuriuose jaučiamas talentas vaizduojantis kaimo buitį, duoti platų donelaitišką vaizdą. Deja, dažnai tas kaimo vaizdas tradicinis, nusistovėjęs ir skurdus. Labai maža jame naujovių, žengimo pirmyn.

Jei mes tikime, kad mūsų ūkininkija buvo pati sveikiausia tautos dalis, ant savo pečių išnešusi moralinį ir tautinį krašto atsparumą, tai ilgai teks sklaidyti dailiosios literatūros puslapius, kol rasime ją tokią.

Beskaitydamas kartais trokšti mažiau tų keiksmų, spiaudymų, braidžiojimų po purvą ir vargą. Pasigendi vaižgantiškų pragiedrulių, pasigendi atkuntančio kaimo.

Ir čia kontrastu sušvinta P. Jurkaus **Smilgaičių akvarelė.** Vykęs romano pavadinimas nusako visą autoriaus kūrybą. Tai džiugus pynimas pasakų, istorijų ir realybės, kuriuo jis išsako savo šviesią jaunystę ir savo tautos giedrų ir kūrybingą prisikėlimo rytą. Smilgaičių miestelio ir jo apylinkių gyventojų dauguma siekia ne tik savo laimės, bet kaip skruzdėlės darbuojasi savo krašto naudai. Nedideli jų nuveikti darbai, gan paprastos, nesudėtingos sielos. Užtai J. Grinius taip baigia romano recenziją: „Vaizduodamas Smilgaičių veikėjus pozityviais žmonėmis, P. Jurkus gali pasirodyti toks neįprastas mūsų apokaliptinio laiko aplinkybėse, kad problemų suraukto veido skaitytojams jo **Smilgaičių akvarėlė** gali pasirodyti nepriimtina. Nevienas toks skaitytojas gali paklausti, ar buvo prasmės tiek daug darbo įdėti į romaną apie žmones, kurie neatskleidžia gilių universalinių problemų... Tačiau... jis atnešė pasakos giedros ir idilijos šilumos, parodydamas, kad Lietuvos mažame miestelyje buvo ne tik fizinis ir moralinis purvynas, bet daug iš esmės pozityvių asmenų, nežymiai, pamažu judinančių gyvenimą žmonių pasiilgstamą ir žmonėms deramą kultūringa kryptim.“ („Aidai“, 1958 m. 277 p.).

Jei ankstyvesnės rašytojų kartos mėgdavo šalia kaimo vaizduoti dvarą, tai dabar (ypatingai po žemės reformos) dvaro problema jau neaktuali. Mūsų rašytojų akys vis dažniau krypsta į miestą, su jo įvairesne, smulkiau pasiskirsčiausia visuomene. Tiesa, to miesto santykiai su kaimu labai dar glaudūs.

A. Baronui **Sodas už horizonto** Kaunas — šviesos ir geresnio gyvenimo simbolis. Ten veržiasi kaimo jaunimas, trokštą mokslo. Miestas, kad ir neplačiai, bet praveria savo vartus, įsileidžia į darbininkų kvartalus. Kasdienybės prislėgti tik patys atkaklieji pajėgia siekti šviesos. O tuos, kurie nori lengvai paviršiumi praslysti ir pasiekti mokslo arba šiltos vietelės, tuos atpažįstame P. Adriušio **Tipelyje.** A. Barono jaunimą mieste pasitinka ne tik sunkus darbas ir „trumpas diržas“, bet jis apipinamas autoriui taip būdingu, abejonių ir samprotavimų tinklu. Čia sprendžiamas klausimas, ar beverta siekti šviesos, ar ji suteiks laimės? P. Andriušio tipelio nevargina jokios problemos; vienintelė blogybė, kurios jis neįstengia nusikratyti — tuščios kišenės. Autorius lydi jį su atlaidžia šypsena ir puikaus humoro plunksna vaizduoja jo žygdarbius. O mes pasiteisindami turime pasakyti, kad laimei toks tipelis nėra nei asmenybė, nei tipas, o tik didelė retenybė (gal unikumas) mūsų studijavusio jaunimo tarpe.

Taip vaizduoja Kauną autoriai, kurie ir patys savo laiku panašiais keliais miestan keliavo. Pūkelevičiūtė, gimusi ir augusi Kaune, su pasigėrėjimu piešia šviesų vaikystės prisiminimų išmargintą, vaizdą — akvarėles ir sako:

„Ir toks buvo tada visas kraštas. Lyg jaunas žemdirbys ankstyvą rytmetį: nusiprausęs šaltu vandeniu, atsiraitojęs pasukinių marškinių rankoves, pasispjaudęs abu pūslėtus delnus ir apžvelgęs nuo slenksčio visą Dievo dieną. Pasirengęs versti kalnus, grūsti akmenis, žiesti plytas, kasti pamatus...“ (**Aštuoni lapai** 32 p.).

Vėlesnioji J. Jankaus kūryba yra pavyzdys, kur to kaimo-miesto ryšio tarsi jau nebejuntame, jis yra nutrūkęs. Jankaus dėmesys susitelkia į žmogų moraliai kenčiantį ir ieškantį. Tas žmogus yra miesto žmogus. **Paklydę paukščiai, Namas geroj gatvėj.** Jis savo sudėtingesniu vidaus pasauliu gal geriau atitinka vienai ryškiausių autoriaus ypatybių — komplikuotam veiksmui. Jankaus dinamiška įtampa ir vykusiai suraizgyta intryga išskiria jį iš mūsų beletristikos, kuri paprastai yra linkusi tekėti ramia vaga.

Gi Savickio Kaunas, sakytume, pats „miestiškiausias“, lengvu impresionisto teptuku škicuojamas. Autorius bene

vienas iš pačių naujoviškiausių tremties literatūroje. Jo tematika, kompozicija, nesuinteresuotos meninės nuotaikos ieškojimas ir rūpestingai kultivuotas stilius pelno jam mūsų ryškiausio impresionisto vardą. Šiaip tremties literatūra modernizmu nepasižymi. Vyrauja realizmas, pereina visa atšešėlių gamta nuo estetinio iki labai jau kasdieninio, primenančio natūralizmą. Tiesa, turime ir kitą daug mažesnės apimties, šviesesnį, romantinį Lietuvos vaizdą, kurį galime nusakyti vienu Aiščio susižavėjimu: „o, kaip tu graži iš tolo." Mums jį piešia savo pasakomis Vaičiulaitis, savo istorijomis Jurkus ir Grincevičius, o Mazalaitė — legendomis. Čia išnyksta riba tarp realybės, pasakos ir legendos, (palygint su P. Andriušio **Anoj pusėj ežero**). Laiko ir nuotolio perspektyva tą vaizdą tik pagrąžina ir leidžia pasigėrėti savo žeme, kaip tiems Čiurlionio „Pasakos" karaliams. Ir čia tinka B. Brazdžionio žodžiai, sakyti apie Jurkų: „Taip šioje realioje, šiurkščioje ir visokio indiferentizmo gadynėje lengvais fantazijos sparnais autorius nukelia mus į anuos, paženklintus tikėjimo, idealizmo, meilės ir žmoniškumo žiburėliais, pilnus kūrybinės ugnies pasaulius, kurie tau primena ir lyg iš kronikų iškastą senovę, ir lyg iš padavimų girdėtą tėvynę, ir savą mielą tėviškę, ir augštų idealų kilnybę. Anie laikai ir žmonės tavo atmintyje lieka kaip šviesūs spinduliai, kuriuos autorius, rašydamas, gebėjo pagauti iš saulės ir uždaryti žiedo taurėje nakčiai. Ir šioje naktyje, atvertus **Pavasarį prie Varduvos,** lyg anas pagautas spindulys, nuskaidrina beskaitančio sielą, ir daros aplinkui šviesiau, gražiau, kilniau, nes ir į šį gyvenimą imi dairytis anų pasaulių užkerėtomis akimis. („Aaidai" 1954 m. 281 p.).

Baigiant tremties beletristikos tematikos apžvalgą, tenka apgailestauti, kad rašinio rėmai neleido niekur ilgiau apsistoti, nei plačiau aprėpti. Taip ir liko visa eilė puikių kūrinių nei nepaminėtų. Išvada — beletristika gan gausi. Ji užima vis ryškesnę vietą, šalia mūsų literatūroje vyraujančios lyrikos. Ypatingai pagausėjo romanų (tiesa, ši sąvoka dabar yra labai praplėsta). Iš kitos gi pusės mūsų prozoje vis dažniau užtinkama poetinė išraiška (Andriušis, Mazalaitė ir kiti). Tai gal dalinai galima būtų paaiškinti faktu, kad dalis mūsų beletristų lygiagrečiai reiškiasi ir lyrikoje, arba turi aiškų į ją palinkimą.

Besidžiaugiant tremties beletristikos gausumu, tenka pastebėti kartais jaučiama skubotumą. Jis reiškiasi stebėjimo, įsigilinimo, išmąstymo stoka ir veda prie paviršutiniškumo ir problematikos lėkštumo. Studijų ir darbo trūkumas, jei ir suprantamas tremties sąlygose, bet visgi labai apgailėtinas reiškinys, kurio neįstengia pridengti net stiprus autoriaus talentas. Tas skubotumas gal dažnai nulemia temos pasirinkimą, gal dalinai paaiškina nesidomėjimą istorinėmis, kurios pareikalauja ypatingai gero laikotarpio pažinimo, kruopštaus studijavimo ir darbo.

Skubotumas jaučiamas pažvelgus ir į žmogų tremties beletristikoje. Kartais jis tik škicuojamas, neišbaigiamas, kartais apkraunamas nereikalingom smulkmenom, kuriose paskęsta ir nublunka. Atbaigtas, išmąstytas žmogus džiugina mus V. Ramono kūryboje. Vaičiulaitis, rodydamas tik mažą atkarpą, sugeba duoti pilnumo vaizdą. Nauji sodrūs Katiliškio veikėjai.

Peržvelgę tematiką pastebime, kad ji nuolat susijusi su Lietuva ir koncentruojasi ties dviem momentais: 1. okupacija — tremtis, 2. kaimas — miestas prieškarinėje Lietuvoje.

Pirmoje grupėje iki šiol vyravę autobiografiniai išgyvenimai užleidžia vietą psichologiniam tremties problemų įžvelgimui. Paskutiniuoju laiku, autoriams išsibarsčius po įvairius kontinentus, šios grupės kūriniai pasipuošia egzotika, kuri siekia nuo tolimosios šiaurės iki Pietų Amerikos ir Australijos. O tų naujų pasaulių centre — lietuvis.

Antroje grupėje daug vietos skiriama puikiems buities vaizdavimams, kurių fone dažniausiai rezgami vyro ir moters santykiai. Daugumas mūsų rašytojų, vaizduodami kaimą, susikaupia ties ta viena sritimi, kitų tarsi visai nepastebėdami. Dėl tos priežasties jų tematika nepasižymi dideliu įvairumu. (Čia malonią išimtį sudaro Vaičiulaičio kūryba).

Vaizduojant miestą, tematika jau paįvairėja. Pirmon vieton iškyla žmogus ir be galo įvairus jo vidaus pasaulis. Aplinkos vaizdavimas nustoja savo svarbos.

Bendrai tremties beletristikai geriau yra nusisekusi kenčianti Lietuva. Nepriklausomos Lietuvos vaizdas yra dar labai nepilnas. (pilnas gal jis ir negali būti dėl temų įvairumo ir neišsemiamumo) ir pasigendama jame šviesesnių varsų. Jei mes džiaugiamės, kad taip trumpu laiku tauta nusikratė vergijos stagnacijos ir su ryžtu skubėjo „pasukti laikrodį šimtą metų pirmyn", tai mūsų beletristikoje to pasididžiavimo tik išblyškęs atšešėlis.

Kaip minėjome, kaimas tradicinis, beveik visai nekeliamos nepriklausomybės laikų problemos. Miesto gyvenimo platūs barai dar visai nepaliesti. Dar nepajaučiam viso to pulso, kuris vertė plėsti užžėlusius dirvonus, jei reikia dirbti už kelis, kiekvienam jausti atsakomybę už savo tautą ir kurti planus jos ateičiai.

Mūsų beletristika, tai tarsi dar neužbaigtas margažiedis vitražas, kuris tačiau jau žeria pluoštą puikių spindulių, kad į juos įsižiūrėtume, juos pamiltume ir uždarytume savo širdyje, lyg toje žiedo taurelėje. Lai gyvena Lietuva tremtyje per meną, kultūrą, istoriją, per Nepriklausomybės šviesų rytą ir vergijos siaubą.

Mokytoja **Aldona Šimaitienė** šiuo metu gyvena Chicagoje. Kaune Vytauto Didžiojo Universitete baigusi lietuvių ir prancūzų kalbos studijas.

BIRUTĖ DABUŠYTĖ

TIEK DAUG...

Mano meilė tau — bekraštė!
Tiek praleista nemigo naktų!...
Niekam nesakysiu už tai ačiū,
Jei praeis, nebus kaltų...

Niekam, niekam jos neatiduosiu,
Nei dainos, kuri dainuota tau.
Nors skausme pravirkčiau gluosniu
Ir linguočiau liūdesy šaltam...

Mano meilė tartum saulės diskas
Suksis čia — nebus naktų...
Aš už ją atidaviau tiek daugel — viską —
Gal mažai?... bet čia nėra kaltų...

STASYS ŠALKAUSKIS

AUDRONĖ GARBENYTĖ

Stasys Šalkauskis

Įžanga

Kodėl ateitininkai laikėsi ir laikosi prof. Stasio Šalkauskio ideologijos principų? Atsakymas: kadangi mintys pagrįstos katalikiškomis pažiūromis, kadangi tie principai yra laiptai pilno asmens išsivystyme, ir kadangi tų idėjų autorius pats laikėsi ir gyveno šios ideologijos principais.

Yra priimtina, kad žmonės gerbia tą asmenį, kuris praktikuoja, ką jisai moko. Taip yra su Stasiu Šalkauskiu. Ne vien jisai parašė ateitininkams penkis principus bei kitas gyvenimui rodykles, bet ir įgyvendino tai praktikoje.

Naudodama jo penkis ateitininkiškus principus, kaip savo planą, norėčiau apibūdinti Šalkauskį kataliką — krikščionį, lietuvį, inteligentą, visuomenininką ir šeimos narį.

Laikydamasis jo pavyzdžio ateitininkas gali lengviau įgyvendinti penkis principus savyje.

Prieš pradėdama supažindinimą su principais, norėčiau patiekti Šalkauskio biografiją, kad galėtumėt lengviau stebėti prof. Šalkauskio asmenybės brendimą.

Biografija

Stasys Šalkauskis gimė 1886 metų gegužės mėn. 16 d., Ariogaloje, istorinėje Žemaitijos vietoje. Jo tėvai — gydytojas Julijonas Šalkauskis ir Barbora Goštautaitė — Stasiui beeinant ketvirtuosius metus, nusikėlė gyventi į Šaulius, kuriuose jisai augo, mokėsi ir baigė gimnaziją (1905 m.).

Gavęs brandos atestatą išvyko į Maskvą studijuoti teisės. Tenai jis priklausė ir aktyviai veikė Lietuvių Studentų Draugijoje, būdamas jos sekretorium. Be to, jis buvo įsirašęs į religinę filosofinę Vladimiro Solovjovo (žymaus rusų filosofo) vardo draugiją, kurioje suėję rusai inteligentai skaitė ir aiškinosi Vl. Solovjovo raštus. Tuo būdu Šalkauskis susipažino, pamilo, ir vėliau pasisavino dalį jo filosofijos savo darbams ir gyvenimui.

Būdamas silpnų plaučių ir bendrai sirguliuojantis, jisai turėjo savo universitetines studijas pertraukti ir gydytis nuo 1908 - 1910 Turkestane. Tenai jisai daug skaitė ir ruošėsi egzaminam. 1910-11 metais vėl gyveno Maskvoje, išlaikė apie 15 egzaminų ir baigė juridinius bei ekonominius mokslus.

Šiuo metu Stasys arčiau susipažino ir suartėjo su Pranu Dovydaičiu. Tasai ragino Stasį rašyti į Ateities žurnalą ir pasiūlė recenzuoti lenkų jaunuomenės laikraštį „Žarija“, leidžiamą Lvove. Tą Stasys padarė prisiųsdamas žymesniųjų Europos rašytojų ir filosofų raštų vertimus bei recenzijas.

Didžiajam karui prasidėjus, Rusijoje veikęs Lietuvių Centrinis Komitetas nukentėjusiem nuo karo šelpti, Stasiui Šalkauskiui pasiūlė vykti į Šveicariją ir organizuoti Lietuvai pagalbą. Išvyko 1915 metų pabaigoje ir tenai rado lietuvių sudarytą Generalinį Komitetą karo aukom šelpti ir belaisviais rūpintis. Dirbo jisai Informacijos Biure, kuris vedė vakarų Europos propagandą už nepriklausomos Lietuvos atstatymą. Kartu Stasys lankė Fribourgo universitetą studijuodamas filosofiją, kurią baigė daktaro laipsniu 1920 metais. Be to, jisai priklausė lietuvių studentų draugijai „Lithuania“. Tai buvo Šalkauskio antras tikras kontaktas su ateitininkais.

Grįžęs Lietuvon dėstė filosofiją Aukštuosiuose Kursuose Kaune (1920-22) ir trumpai mokė logikos Kauno 1 gimnazijoje (1924). Nuo 1922 iki 1940 metų dėstė Lietuvos (Vytauto Didžiojo) universitete filosofiją ir vėliau buvo išrinktas rektorium. Jisai buvo minėto un-to paskutinysis rektorius.

Grįžęs iš Šveicarijos tuojau pat pradėjo bendraut su sendraugiais ateitininkais Kaune ir rūpinosi geresniu jų susiorganizavimu. 1927 metais Palangos reorganizacinėje konferencijoje buvo išrinktas vyriausiu Ateitininkų Federacijos vadu ligi 1930 metų, kada buvo išrinktas pirmuoju Federacijos garbės nariu. 1933 metais, kartu su Pr. Dovydaičiu ir prel. A. Dambrausku, buvo pakeltas į narius akademikus Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijoj.

Paskutines gyvenimo dienas išgyveno Vilniuje ir Šauliuose dideliame skurde su žmona Julija Paltarokaite ir sūnumi Juliuku. 1941 metų birželio mėn. išstūmus bolševikus iš Lietuvos, buvo grąžintas į un-tą ir paskirtas Vilniaus un-to ordinariniu profesoriumi pedagogikos mokslams. Dėl ligos tų pareigų nebegalėjo eiti. 1941 metų gruodžio 4 d. mirė Šauliuose.

Šalkauskis — Katalikas - Krikščionis

„Ateitininkas privalo įsigyti gilaus religinio susipratimo, kuris sugeba su-

Bendra ideologinių kursų dalyvių nuotrauka. Tarp kursantų matytis kun. Pugevičius, dr. J. Girnius ir kursų vadovas K. Skrupskelis

derinti aukštą moksliškos kultūros laipsnį su tikru katalikiškosios doktrinos supratimu; privalo išlaikyti visame savo gyvenime bei veikime katalikiškąjį korektiškumą, kuris yra pagrįstas tikrų laikymusi krikščioniškos etikos principų ir Katalikų Bažnyčios įsakymų; ir privalo ruoštis kovoti arba jau kovoja su pasaulio dechristinizacija..."

Tai yra Šalkauskio katalikiškumo principas. Kaip jisai jo laikėsi?

Nuo pat jaunystės, kada katalikai buvo verčiami eiti į provoslavų cerkves, jaunas Stasys jau demonstravo prieš tą religinę priespaudą. Tai įvyko 1896 metų rudenį, kai jisai su kitais gimnazistais demonstratyviai išbėgo iš cerkvės mišių metu. Mokyklos direktorinus ir mokytojai persekiojo juos, tačiau jų tikėjimą ir pasiryžimą tiktai sutvirtino.

Būdamas studentas Maskvoje, St. Šalkauskis uoliai gilinosi Ernesto Hello filosofijon, kuri buvo susiejusi su katalikiškos akcijos koncepcija. Jisai stengėsi susipažinti su rytų ir vakarų filosofijos srovėmis ir jei tikdavo katolikiškiems principams, ką gera jose rasdavo ir tai stengdavosi įgyvendinti.

Katalikiškoje akcijoje dalyvavo uoliai, ypatingai 1927-28 metais, kai tautininkai pateko valdžion. Jisai gynė Lietuvių un-to teologijos-filosofijos fakultetą, rašydamas protestus švietimo ministeriui. Savo paskaitose un-te jisai skelbė ir dėstė katalikiškąją filosofiją, greta duodamas gyvenimiškų pavyzdžių studentų gyvenimui. Drąsiai galima sakyti, kad Šalkauskis bandė „Visa atnaujinti Kristuje".

Tautiškumas

„Ateitininkas laiko tautybę būtinu teigiamuoju gyvenimo veiksniu. Jisai laiko savo pareigą įsigyti aiškaus tautinio susipratimo, to tikro patriotizmo prasme, kurio pagrinde glūdi siekimas kultūrinės didybės savo tautai ir kuris nelaiko tautybės gyvenimo tikslu, vertingesniu už gyvenimo turinį. Žinodamas, kad tikras patriotizmas yra tobulėjimo veiksnys, ateitininkas privalo ruoštis su plačiu užsimojimu prie originalios visuotinės vertingos kūrybos tautinės kultūros srityje..."

Pažiūrėkim kaip jisai vykdė tautiškumo principą.

Nors Šalkauskių namų kalba, kaip ir daugelio kitų anų laikų šeimų buvo lenkų, tačiau Šalkauskiai savęs lenkais nelaikė. Priešingai, jie vaikams skiepijo Lietuvos meilę. Stasys taip mylėjo Lietuvą, kad net 1940 metais savo pavardę buvo sulietuvinęs į Šaltautą, bet ta neprigijo, nes žmonių tarpe „Šalkauskis" buvo perdaug populiari ir žinoma pavardė.

Dar studentavimo laikais, Samarkande, teko Šalkauskiui susirūpinti Lietuvių tautos pašaukimu. Būdamas Šveicarijoje, 1919 metais, jis išleido veikalą „Ant dviejų pasaulių slenksčio", kuriame dėstė, kad Lietuva guli tarp dviejų skirtingų pasaulių: rytietiškojo ir vakarietiškojo. Jisai nagrinėjo Lietuvos paskirtį šių dviejų skirtingų pažiūrų ir kultūrų sujungime.

Be to, 1926 metais, kai rinkimus pralaimėjo krikščioniškasis blokas ir valdžią perėmė kairiosios partijos, tai Šalkauskis pasisakė valstybės santvarkos klausimais. Jisai teigė, kad valstybėje esama trijų skirtingų sričių: politinės, profesinės, ir kultūrinės, kurios turi demokratiškai išsivystyti.

Žinovai teigia, kad Stasiui Šalkauskiui buvo sunku ruošti paskaitas lietuvių kalba, nes nuo mažens jisai kalbėjo ir galvojo svetima kalba. Tačiau per stiprų užsispyrimą išmoko kalbą ir taisyklingai rašė bei kalbėjo.

Pramokti kalbos jam neužteko. Jisai jai daug nusipelnė praturtindamas ją naujais filosofiniais terminais. Tą rinkinį ruošė ilgą laiką drauge su A. Saliu, P. Skardžium ir kitais lietuviais kalbininkais.

Inteligentiškumas

„Besiruošdamas eiti visuomenėje tikro inteligento pareigas, ateitininkas remiasi tuo pagrindu, kad inteligentija yra ta nesurišta nei su vienu luomu, nei su viena kuria profesija, nei su viena kuria partija, visuomenės grupė, kuri dėl aukšto protinio bei dorinio sudarančių ją asmenų vertingumo yra pašaukta tiekti aukštąją vadovybę visuomenei, valstybei, ir tautai, ir kuri todėl privalo būti visuomeninio susipratimo, visuomeninės pusiausvyros, kultūrinės pažangos ir riteriškų užsimojimų veiksnys."

Apskritai imant, Šalkauskis dar studijuodamas visu atsidėjimu ruošėsi būti tikru inteligentu. Jisai pirmiausiai ėjo teisės mokslus Maskvoje, paskui, pergalvojęs savo gyvenimo paskirtį, perėjo į filosofijos fakultetą. Tenai stropiai ruošė referatus mėgėjų grupėms, svarstė gyvenimo ir tautos problemas, ir bendrai lavinosi savo pasirinktoje srityje.

Jis turėjo progos susipažinti su rytų

Jaunieji ir jaunučiai ateitininkai po iškilmingo pasižadėjimo kovo 5 d. Hamiltone

ir vakarų filosofijomis, ir visa sujungti į naują filosofinę sistemą ir pritaikyti ją Lietuvai ir sau.

Aukšto išsilavinimo asmenybė, Šalkauskis sukūrė ne vien lietuviams, bet ir visam pasauliui kultūros filosofijos sistemą. Taip atliko savo pareigą šviestis ir kitus šviesti aukštomis idėjomis, krikščioniškus principus įgyvendindamas savyje ir kitų širdyse. Jisai siekė augščiausio tobulumo, norėdamas tą siekimą įskiepyti ir kituose.

Visuomeniškumas

„Ateitininkas yra visuomenininkas jau dėl to, kad jis yra katalikas, kuriam Katalikų Bažnyčia yra reali visuotinio susidraugavimo lytis; dėl to jis laiko aukščiausiu pasaulinės visuomenės idealu visuotinį susidraugavimą krikščioniškojo solidarumo pagrindais.. Jis čia privalo aktyviai bei solidariai reikštis sutelktinėje kūryboje ir stengtis įsigyti kooperatyvinio veikimo įpročių."

Šalkauskis turėdamas silpną sveikatą perdaug nedalyvavo praktiniame visuomeniniame veikime. Tačiau teoretiškai jis daug yra veikęs. Jis sprendė visuomenines problemas intenysviai ir vaisingai, daug rašydamas šioje srityje.

Stasys daug sukūrė ir pedagogikos moksle bei mokytojų paruošimo moksluose.

Jo veikimas yra matomas Lietuvos politikoje (17926-28 m.) ir kitose organizacijose, ypatingai ateitininkuose, kada jisai 1927 metais buvo išrinktas ateitininkų vadu ir jiems vadovavo iki 1930. Tuo metu buvo daugiausia išleista Vyriausios Valdybos atsišaukimų ir jo raštų ideologiniais ir, organizaciniais reikalais.

Taigi veikimas nėra ėjimas į kiekvienus šokius, kavutes ir iškylas, bet yra prisidėjimas naudingoje ir prasmingoje tautinėje, katalikiškoje organizacinėje veikloje.

Šeimyniškumas

„Ateitininkas yra įsitikinęs, kad dvasinių lietuvių tautos atgimimas tegali įgyti tvirtų tradicijų ir pastovių pagrindų tik krikščionišką šeimą, kur tėvai pasireikštų prigimtojo, kultūrinio, ir religinio pašaukimo pilnumoje."

Stasys Šalkauskis dar neparašęs penkto (šeimyniškumo) principo, jau jį gyveno. Pažino jį iš savo tėvų, kurie buvo sukūrę tikrą dievobaimingą, pagrįsta meile, šeimą.

Norėdama sudaryt Šalkauskių šeimos vaizdą ir aplinką, kurioje profesorius augo, duodu ištrauką iš prof. Ereto knygos „Stasys Šalkauskis" psl. 101:

„Bendras tėvų bruožas — religingumas ir noras padėti artimui — žymus ir vaikuose...

Čia visi žymieji kultūrininkai buvo žinomi, visos reikšmingos knygos vertinamos. Šalkauskių pastogė buvo tikras privatinis universitetas, kuriame nuo filosofijos iki gamtos mokslų, ir medicinos buvo atstovaujami visi fakultetai. Viešėti Šalkauskiuose reiškė dalyvauti sympoziume, kuris kiekvieną svetį gausiai apdovanojo dvasios dovanomis."

Vėlesniame gyvenime, kai Stasys pats kūrė šeimą, tai jis įgyvendino senosios gimtinės dvasią savo šeimoje.

Pabaiga

Norėčiau pabrėžt, kad turint tokį idealų pavyzdį Šalkauskio asmenybėje, mums belieka vienas tikslas: Taikint jo principus savo gyvenime ir siekt aukšto tobulumo. Tą darydami atliksim savo ateitininkišką pareigą — „Visą atnaujinti Kristuje, tarnaujant Dievui ir Tėvynei."

ATOMINIS KARAS IR KRIKŠČIONIŠKA MORALĖ

KĘSTUTIS SKRUPSKELIS

Morality and Modern Warfare, William J. Nagle redaktorius, Heliconpress, Baltimore, 1960.

Katalikai moralistai visada yra pripažinę teisėtą karą tuo būdų atsisakydami dviejų kraštutinių pažiūrų pagal kurias kiekvienas karas neišvengiamai yra už moralės ribų. Iš vienos pusės teigiama, kad karas yra visiškai nemoralus ir todėl niekad neleistinas; iš kitos pusės — karas yra amoralus ir karo metu viskas yra leistina. Nesutikdami su abiejom, šie moralistai paima vidurio kelią stengdamiesi karą apriboti jam pritaikydami įvairias moralines normas ir už tai dažnai susilaukia griežtos kritikos iš netikinčiųjų pusės nes būk tai, krikščionys leisdami karą prieštarauja savo meilės įstatymui. Ši kritika nėra teisinga — ji remiasi per abstrakčią meilės įstatymo interpretaciją, kuri leidžia toleruoti netiesą ir smurtą — bet pats kritikos buvimas parodo, kad nėra taip lengva karo veiksmams pritaikyti moralinius dėsnius. Nors ir tie dėsniai ir žinoma kokiom vertybėm tie dėsniai remiasi, bet konkrečiose situacijose visada yra neaišku, ar šis karas yra teisėtas ir ar tam tikros kovos priemonės yra moralinei pateisinamos. Doktrina galioja nežiūrint ar kariautojai laikosi moralinių normų, bet klausimas pasidaro daug sunkesnis, kada išsivysčiusi karo technologija apsunkina karo ribojimą žiūrint jau vien iš techninio taško. Tada kyla teisėtos abejonės, kiek tradicinė doktrina išaugo krikščioniškas vertybes totalinio karo gresmėje. Klausimas yra tuo aštresnis nes gerai žinoma, kad vienas iš galimų kariautojų principiniai atsisako laikytis bet kokių moralinių ribų.

Bejieškant išeities, neseniai pasirodė visa eilė knygų, kurios kaip tik ir vertina dabartinę tarptautinę padėtį iš moralinės perspektyvos, tiek Amerikoje, tiek Europoje, tiek katalikų tiek nekatalikų rašytos. Jų trumpą apžvalgą atspausdino pereito rudens CROSSCURRENTS numeris. Iš visos eilės minėtų veikalų nusprendžiau atydžiau perskaityti *Morality and Modern Warfare,* devynių Amerikos katalikų svarstymus kaip tik karo moralės klausimu. Simposiumo dalyviai yra įvairių sričių specialistai ir iš jų trys yra teologai: John R. Connery S. J., John C. Ford S.J. ir John Courtney Murray S. J.. Pirmieji du dėsto moralinę teologiją o trečias yra žinomas bažnyčios ir valstybės sąntykių tyrinėtojas ir teologijos profesorius. Kiti dalyviai yra pasauliečiai: James E. Dougherty — politinių mokslų profesorius, Gordon C. Zahn — sociologijos profesorius Loyolos Universitete Chicagoje, Thomas E. Murray — buvęs Atominės Energijos Komisijos nariu, John K. Moriarty — buves aviacijos karininku, William J. Nagle — Operations and Policy Research Inc. direktorius ir William V. O'Brien — tarptautinės teisės specialistas. Redaktorius savo įvade pastebi, kad tai turbūt pirmas tokios rūšies bandymas Amerikoje, bandymas iškelti klausimą, kurį Amerikos krikščioniška bendruomenė labai atydžiai ignoruoja, savo užsienio politikai visiškai nestatydama jokių moralinių reikalavimų. Knyga nei duoda nei pretenduoja duoti kokį formalų ir galutinį šio klausimo sprendimą ir pasitenkina vien tik klausimo nagrinėjimu.

Visi simpoziumo dalyviai pasižymi santūrumu ir tarptautinę padėtį vertina labai realiai, visiškai nepriimdami "amžinos meilės ir brolybės" iliuzijos. Dougherty turbūt kalba už visus teigdamas, kad galimybių draugiškam Vakarų-Sovietų susitarimui šiuo metu nėra ir reikia tikėtis dar ilgo konflikto. Tas pats autorius teigia, kad sovietai neužsidės sau moralinių suvaržymų ir tai turi gana skeptiškų implikacijų kiek tai liečia nusiginklavimo ir karų veiksmų apribojimo sutartis. Jis taip pat mato didelę moralinę negerovę, kuri kiltų, jeigu vakarai atsisakytų kovos su Sovietų Sąjunga. Iš kitos pusės, tai nereiškia, kad Sovietai nori visuotino karo dabartinėse sąlygose, nors

ir vadovaujasi neriboto konflikto politika visose kitose srityse. Visi autoriai taip pat pilnai supranta atominių ginklų destruktyvumą ir vis besikeičiančias strategines ir technologines sąlygas. Klausima bandomą svarstyti šių ir panašių prielaidų šviesoje, jieškant atsakymo kuris atitiktų dabartiniai politinei tikrovei ir nepažeistų moralės reikalavimų.

Patį radikaliausią ir net gal patį įdomiausią pasisakymą davė Gordon Zahn ir prie jo norėčiau truputi ilgiau sustoti. Jis yra vienintelis iš knygos autorių, kuris pasisako už pacifizmą bent kiek tai liečia mūsų laikus. Ir nors su jo išvada nesutinku, bet jis vistiek iškelia keletą svarbių klausimų kurių, ir čia jis visai teisingai pastebi, bent šioje knygoje rašantys teologai neiškelia.

Šis klausimas jam yra asmeninės moralinės atsakomybės klausimas, atsakomybės, kurią kiekvienas pilietis neša už savo krašto politiką. Ir jis teigia, kad katalikai mūsų amžiuje savo pareigos neatliko atsisakydami žiūrėti į moralinę tikrovę ir iš to padaryti atitinkamas išvadas, neatsižvelgiant kiek tai kainuotų. Vokiečių katalikai to nepadarė remdami Hitlerį — savo moralinės pareigos neremti neteisėto karo neprisiėmė (Zahn yra parašęs studiją apie vokiečių katalikų elgesį karo metu, CROSSCURRENTS, 1960 m. nr. 4); Amerikiečiai katalikai remdami miestų bombardavimą Antro Pasaulinio Karo metu taip pat nusidėjo moralės reikalavimams (Karo metu jis buvo "conscientious objector"). Jie taip pat nusideda moralei dabar remdami "masyvinės retaliacijos" politika. Šio nesugebėjimo priežastimi, Zahn nuomone, yra tradicinės karo teologijos neaktualumas dabartinėse sąlygose ir iš to sekąs jos netikimas tinkamos sąžinės formavimui. Tai nereiškia, kad keičiasi moralinės vertybės bet priešingai, tai reiškia, kad jos nesikeičia, kad dabartinėse sąlygose tradicinė doktrina negali tų vertybių išsaugoti.

Pirmiausia, karo teologija remiasi abstrakčiom kategorijom ir distinkcijom, kurios nėra aktualios dabartinėm karo formom. Pavyzdžiui, „dvigubo efekto principas" leidžia veikti, kada to veiksmo geri rezultatai yra svarbesni negu blogieji visada norint tiesioginiai tiktai gerųjų bet leidžiant ir blogiesiems įvykti. Zahn teigia, kad psichologine prasme tai yra absurdas, nes joks modernus strategas šitokiu kalkuliacijų nedarys ir normalus žmogus, krizės situacijoje, vadovausis įvairiom aistrom o ne rezultatų kalkuliacija. Ir iš tikrųjų, truputi keistai atrodo moralinis leidimas bombarduoti miestą argumentuojant, kad žmonių

Kęstutis Skrupskelis studijuoja filosofiją Toronto universitete. Šiuo metu jis yra S.A.S. valdybos užsienio skyriaus narys ir ruošia angliską **Ateitį.**

užmušimas yra tiktai "leistas" o norima sugriauti tiktai tiesioginius karinius taikinius. Aišku, psichologinis argumentas moralinio principo nesugriauna ir Zahn ne tai nori išvesti. Atrodo, kad jis moralinę problemą mato visai kitoje plotmėje. Remdamiesi šituo principu, teologai leidžia tam tikras karo formas ir leidžia tikintiesiems remti savo krašto politiką. Bet visi gerai žino, kad formuluodami valstybės karinę strategiją planuotojai į šiuos moralinius reikalavimus neatsižvelgs ir jų strategija bus nemorali.

Čia galima pastebėti, kad turbūt visi knygos autoriai manytų, kad "masyvinės retaliacijos" politika nėra morali savo implikacijose. Ir de facto, tokie teologai leidžia tikintiesiems remti nemoralią politiką. Čia įeina antras Zahn argumentas. Karo teologija buvo suformuluota "krikščioniško princo" amžiais ir tikinčio piliečio pareigos valstybei taip pat buvo nustatytos vadovaujantis tokio valdovo sąvoka. Bet šiandien mes krikščioniškų princų neturime. Reikalavimas, kad pilietis būtų paklusnus valstybei rėmėsi prielaida, kad valstybė elgsis didesnei Dievo garbei, bet šiandien ši prielaida nėra teisinga. Ir nors principas "atiduoti Cėzariui kas priklauso Cėzariui" yra teisingas, bet šiandien yra būtina pergalvoti, kas iš tikrųjų priklauso Cėzariui. Dabartiniai teologai tas pareigas Cėzariui nustato lyg tai būtų Šventosios Romos Imperijos laikai. Zahn rašo: "Kartais, jeigu atydžiai klausaisi, beveik gali girdėti šarvų trinksėjimą, kai narsusis riteris skatina savo žirgą į kovą."

Jo išvada yra gana pesimistiška. Krikščionis šiandien negali remti valstybės ir gal net turėtų pasiruošti sugrįžti į katakombas ir kankinio vainikui. Bet vėl reikia pabrėžti, kad Zahn tai teigdamas nenori paneigti tradicinio valstybei lojalumo principo, jis tik mano, kad dabartinėse sąlygose toks lojalumas yra lygus pritarimui nemoraliai politikai.

Daugelyje atvejų reikia su autorium sutikti, bet nemanau, kad jo pagrindinė išvada būtų teisinga. Nėra čia vietos platesnei kritikai, bet bent galime nurodyti keletą kritikos linkmių. Iš vienos pusės Zahn klausimo nesprendžia platesnia-

me vertybių kontekste. Atrodytų, kad mirtis yra pati didžiausią moralinė negerovė, kada, manyčiau, atydesnė analizė parodytų, kad yra moralinių negerovių blogesnių už mirtį. Yra tiesų dėl kurių yra verta mirti ir yra tiesų, dėl kurių yra verta kovoti. Juo labiau, dažnai atsisakymas žudyti yra lygus pritarimui kito nužudymui ir nemanau, kad šitoks pritarimas pilnai patenkina artimo meilės dėsnį. Antrą, galime sutikti, kad valstybių politika šiandien yra daugumoje nemorali bet manyčiau, kad šis faktas krikščioniui nustato visai priešingas pareigas, būtent dalyvauti politikoje su tikslu, kad ši politika būtų palenkta moralės reikalavimams. Zahn klysta, kada jis nustato per griežtą antitezę tarp pacifizmo ir visiško susinaikinimo. Kaip kiti knygos autoriai parodo, riboto karo sąvoka yra galima ir šiandien ir yra galima moralinei priimtina laikysena, kuri atsisako šių dviejų kraštutinumų, ar nemoralios politikos rėmimo ar visiško nelojalumo ir nedalyvavimo politikoje. Nors yra teisinga manyti, kad nėra nieko, kas galėtų pateisinti visišką susinaikinimą, yra dar daug galimybių tarp visiško susinaikinimo ir visiško pacifizmo.

Apie kitus straipsnius plačiau nekomentuosiu ir noriu užbaigti su keliom pastabom. John R. Connery S. J. straipsnis "Morality of Nuclear Armament" gerai iliustruoja Zahn teigimą apie karo teologijos neaktualumą. Autorius sako, sakykime, kad yra du kariniai taikiniai tarp kurių randame nedidelį rezidencinį rajoną. Juos galime sunaikinti arba precizinių bombardavimu arba atominio ginklo naudojimu antruoju atveju subombarduojant ir tuos civilius. Jo nuomone, antras būdas yra nemoralus, išskyrus tada, kada precizinis bombardavimas pareikalautų iš bombarduotojo pusės per didelės medžiaginės ir gyvybinės aukos. Būtent, kai šis bombarduoja "atydžiai", priešas gali paleisti porą raketų ir šių raketų jis gali išvengti mesdamas atominę bombą. Autoriaus nuomone, tas pats principas galiotų nors ir tarp tų dviejų taikinių būtų didelis miestas ar net ir visa provincija. Connery remiasi "pakankamos priežasties" ir dvigubo efekto" principais. Ne manau, kad tokia analizė pilnai patenkina moralės reikalavimus. Antra, visi autoriai, išskyrus Zahn, išeitį randa riboto karo sąvokoje. Jie taip pat pilnai sutinka, kad kaikurie Amerikos politikos aspektai yra nemoralūs ir kaikurie net tikina, kad "masivynė retaliacija" yra ir strateginis absurdas. Bet daugumas mano, kad moralus atominių ginklų naudojimas yra galimas, nors yra būtina apriboti jų destruktyvinę galią.

DALIA INDREIKAITĖ

RUDENS DIDYBĖ

Tu atėjai, lyg svečias,
Atsargiai, nepastebėtas. . .
Ir medžių viršūnės nužemintai linko
Po tavo kojom. . .
Jų šakos ritmingai siūbavo,
Tartum vaidilutės aukuro šešėly,
Tave begarbindamos.
Oru sklido tylus ošimas,
Kuris kas kart augdamas,
Šnabždėjo pilno atsidavimo maldą
Tavo valiai...

Tavo užkerėti,
Iki šiol linksmai mirguliavę lapai,
Staiga neteko gyvybės.
Lyg gėdos ar baimės pagauti,
i rudauoneJo tčpb. .
Jie nuraudo, pagelto, sunyko...
Jų vėlės,
Kaip smilkalai senovės aukuruose,
Kilo į dausas
Ir šlovino tave.

O ruduo, dievaiti!
Tu iždidus ir negailestingas.
Ar tau negana nebylaus gamtos pasidavimo
Bet ne,
Tu, piktos manijos pagautas,
Įnirtusiai puoli
Ant dar bekabojančių medžiuose lapų
Ir šelsti,
Kol jie, viens po kito krisdami,
Nukloja tau platų taką.

O ruduo, dievaiti!
Viešpatauk savo klaikumoje.
Ir džiaukis ja kol dar gali.
Besiausdamas
Nardyk tarp apnuogintų medžių,
Ir šaudyk po erdvę!
Juk tu,
Kaip ir audra,
Greitai praeini...

PROFESIJOS PASIRINKIMAS

EGIDIJUS UŽGIRIS

Tie kurie praeityje bandė pasirinkti profesiją arba tie kurie bando dabar išsirinkti savo darbo sritį, pilnai supranta šio pasirinkimo svarbumą, bet ne visi supranta jo sunkumą. Gerai tiems kurie yra labai gabūs. Šitie gabumai riboja ju interesus ir taip pat jų darbo srities pasirinkimą. Kiti yra labai susidomėję viena ar kita sritimi. Šitie žmones neturi jokių problemų profesijos pasirinkime. Jų gabumai pirmame atvejyje ir jų interesai antrame atvejyje stipriai juos nukreipia į kokia nors mokslo šaką. Gaila, bet ne visi mes esame tokie laimingi. Dauguma iš mūsų neturi ypatingai aštrių gabumų ar interesų kad duotu mums kryptį. Užtat pasirinkimas profesijos pasidaro sunkus uždavinys.

Kreipiantis pagalbos šitame sunkume tenka daug kartu išgirsti jog "pasirink tą kas tau patinka". Aš šito patarimo vertę abejoju. Dėlko? Žvelkim arčiau.

Kas yra pamėgimai? Ar žmogus gimsta su jais? Visa eilė psychologų yra šitą klausymą atsakę ir įrodę kad pamėgimai nėra prigimti, bet išmokti ir įprasti. Žmogus išmoksta mėgti kuriuos dalykus ir nemėgti kitus. Savaime aišku, šitie pamėgimai keičiasi su gyvenimu. Reiškia, ką žmogus mėgsta ar nekenčia yra išmokta; o kadangi pamėgimai yra išmokti, jie yra pakeičiami.

Jeigu sutinkat su manim, kad pamėgimai yra išmokti ir pakeičiami, tai jūs taip pat turit sutikt, kad virš minėtas patarimas praranda savo svarbumą ir vertę. Nes patikimas neriboja profesijos pasirinkimo. Jeigu pasirenku šaką kuri nėra prie širdies, tai nereiškia, kad aš būsiu nepatenkintas; nes galiu su laiku šitą šaką pamėgti. Žinoma, kai kuriuose atvejuose toks pasirinkimas būtų nepatartinas ir neaktualus. Pavyzdžiui, neapykanta tam darbui gali būti tokia, kad perdaug energijos ir laiko reikalautų ja perlaužti. Bet tas nereiškia, kad perlaužimas neįvykdomas — tik nepraktiškas.

Kaip matot, darbo šakos patikimas nėra ir neturi buti svarbus ar galutinis klausimas profesijos pasirinkime. Reikia žiūrėti į visą žmogų. Kokie yra jo kiti norai ir siekimai? Kokią jisai nori socialinią padėtį pasiekti? Kokį financinį stovį? Ar jis gali pakest rizikingą karjerą, ar jis reikalauja užtikrintą gyvenimą? Šitie ir kiti klausimai turi buti atsakyti jeigu žmogus nori tikrai padaryti teisingą pasirinkimą. Pavyzdžiui, jeigu žmogus trokšta turto, jeigu pasiekimas aukšto financinio stovio yra jam labai svarbu, ar jis būtų laimingas kokioj nepelningoj darbo srityje net jeigu jam labai šitas darbas patiktų? Aš nemanyčiau. Mes galim toliau padaryti panašius palyginimus bet prietume prie tokios pačios išvados.

Nenorėčiau pamiršt žmogaus idealų ir dvasinių įsitikinimų reikšmės profesijos pasirinkime. Norai ir pasiekimai yra svarbu — bent realistui jie yra svarbūs, bet idealai ir įsitikinimai yra dar svarbesni, nes jie yra daug gilesni ir daug sunkiau pakeičiami. Žmogus, kuris pasirenka darbo sritį nepažvelgiąs iš šito taško ir kuri kertasi su jo gyvenimo filosofija ir iedalais tikrai susilauks ašarų.

Tai kaip mes turim pasirinkt? Šito klausimo aš jums negaliu atsakyt. Aš neturiu jokio metodo ir nemanyčiau, ar kas kitas turėtų. Aš tik tvirtinu, kad paėmimas "Strong Interest Test" ar panašaus egzamino jums problemos neišspręs. Tiktai gilus savęs nagrinėjimas galėtų jums duoti atsakymą. Tad būtų žvelgiama iš visų žmogaus pusių — vienintelis būdas, kur gali duoti teisingą profesijos pasirinkimą. Žinoma, sprendimo atsakymas nėra juodas ar baltas ir užtat yra sunku galutinai nuspręsti. Bet sunkumas yra pateisinamas, nes profesijos pasirinkimas turi tiek svarbos gyvenime, kad jis gali remtis tiktai ant realaus būdo.

Egidijus Užgiris dabartiniu metu studijuoja fiziką Illinois universitete, Urbanoj, ir gyvai reiškiasi studentiškoj veikloj. Egidijus yra korp! Grandis narys.

ŠIŲ LAIKŲ TĖVŲ IR

JŪRATĖ JUOZEVIČIŪTĖ

Shakespearas kartą pasakė: 'Aš norėčiau, kad nebūtų to amžiaus tarp dešimts ir dvidešimt trijų metų, arba kad jaunimas tą laikotarpį išmiegotų". Kažin ar daug yra žmonių su ta nuomone? Jeigu yra, tai mes turim pasikeist: numest savo parviršutines nedorybes ir egoizmą ir parodyt visiems mūsų kilnias širdis ir gerą norą. Jaunimas šiandien turi suprast, kad ir tėvams sunku amžinai su mumis kovot.

Jei dabar nesielgsi kaip geras sūnus ar duktė, tai užaugęs prisiminsi su gėda ir liūdnumu savo jaunystės dienas. Ypač kada bus mirę tėveliai, tada suprasi, kad buvai jiems vargo ir liūdnumo priežastis. Tai kodėl dabar nepasiryšti gyventi taip, kad būtum tėvams vienas džiaugsmas?

Dievas mums davė tėvus mūsų pačių vadovavimui, ir būsi vertas tik pasigailėjimo, jei jų negerbsi ir nemylėsi. Ketvirtas Dievo įsakymas nurodo, kad yra vaikų pareiga tėvus mylėti, gerbti, ir klausyti. Mes turim tą meilę parodyt gerais darbais ir pasiaukojimu. Kadangi Dievas paskyrė mūsų tėvus, kad užimtų Jo vietą, tai mes turim juos gerbti, nesijuokti iš jų ir ne prikaišiot jiems klaidų. Turbūt mūsų sunkiausia pareiga yra tėvų klausyti. Jeigu mes nesuprasdami tėvų reikalavimą, jį išpildytume, tai mūsų santykiai su jais tikrai pagerėtų. Ar ne tiesa, kad mūsų tėvai yra daugiau prityrę ir susipažine su pasauliu negu mes?

Turbūt mums sunkiausieji žodžiai ištart yra: "Atsiprašau, aš kaltas". Jei mes šiuos žodžius išmoksim sakyti iš širdies, tai visadą bus lengviau ižeidus tėvus surast tinkamą kelią kuris panaikintų tėvams padarytą skausmą.

Nereikia gėdytis, kad tėvai myli, ir nereikia jausti nuskriaustam jei tėvai pabara ar pamoko. Štai vieno gimnazisto žodžiai: "Vakar, parėjus namo, atėjo mano senis ir išpyškino man pamokslą, kodėl aš taip ilgai valkiojaus. Vos tik tis tėvų, kaip tik reikia į save pažiūrėti kad pats tikrai įvairu — net per daug". Gaila, kad tas jaunuolis supras tų pamokslų tikslą tik kadą jis pats bus "senis".

Šių dienų jaunimas yra sakoma kad gėdysi savo tėvų. O kaip tik ne, nėra tiek daug priežasčiu mums gėdytis tėvų kiek būdavo anksčiau. Tada tėvai dirbdavo ūkije visą dieną, grįždavo namo juodi nuo žemės darbų ir prakaito. Gal jie nebuvo tiek mokslo išėję kiek jų vaikai, ir todėl jų kalboje gal būdavo gramatinių klaidų. Šiandien daugumas mūsų tėvų grįžta iš darbo baltais marškiniais. Ir kas gali pasakyti, kad mes kalbame lietuviškai geriau už juos? Nėr čia ko gėdytis tėvų, kaip tik reikia į save pažiūrėt kada pats nebūtum tėvams gėdos priežastis.

Taip pat negalima sakyti kad jaunimas neturi pagarbos autoritetui. Bet šiais laikais kaip tik jis nori žinoti kodėl jis turi tą daryt o ne tą. Jeigu jam būtų išaiškinta reikalavimų priežastys, gal tada jam būtų lengviau juos įvygdyt.

Šių laikų tėvas yra duosnus ir praleidžia nemažai laiko žaisdamas su vaikais. Taip vaikai susidraugauja ir yra artimesni tėvams. Prieš 50 metų tėvas būdavo kaž koks svetimas vyras kuriam reikėdavo mandagiai atsakinėti ir kuris gerai užkirsdavo rykšte. Taip pat, šių metų tėvai yra dauguma baigę aukštesnį mokslą ir gali lengviau suprasti jaunimo problemas.

Prieš kiek metų visi nutarimai buvo daryti tėvų. Šiandien, tėvai dažnai paaiškina vaikams esamus reikalus, išklauso jų idėjas ir padaro kad jie jaustūs kad ir jie šeimynoj svarbūs.

Dažnai prieš kiek metų tėvai stumdavo sūnus į kunigus. Nebuvo svarbu ar tie vaikai turėjo pašaukimą ar ne, bile tik bus naudingi ir maldose atsimins tėvus. Dabar nebėra tos problemos, vaikai patys nutaria ką studijuot ir kokią profesiją pasirinkt, žinoma su tėvų patarimu. Šiuos patarimus reikia paklausyt ir pasvarstyt, bet pats pasirinkimas turėtų likti vaikui.

Jei mūsų idealas turėti gerus tėvus yra nejis nori pats prasimušt į pasaulį ir atsikratyt truputį tėvų pančių.

Kaip tik todėl reikia susipratusių žmonių, kurie galėtų duoti jaunimui užtenkamai tos laisvės, kad pasidarytų savarankiškas, bet ne tiek daug

---

Jūratė ir **Zita** yra kun. Alfonso Lipniūno moksleivių ateitininkų kuopos Chicagoje narės. Čia spausdinami referatai buvo skaityti kuopos susirinkime.

VAIKŲ SANTYKIAI

ZITA ACALINAITĖ

VAN GOGH Motina ir vaikas

Radijoj ir televizijoj, laikraščiuose ir žurna-

Radijoj ir televizijoj, laikraščiuose ir žurna-luose, visur yra iškelta tėvų — vaikų problemų.

Tėvai skundžiasi, kad jaunimas neklaužados, tinginiai ir t. t.

O jaunimas dažnai apkaltintas atsako, kad jis nėra tokia didelė problema, bet jų tėvai.

Šią problemą svarstant reikia, pasižiūrėti į abi puses, tėvų ir jaunimo..

Pirmiausia tėvų — Tėvus, pagal ketvirtą Dievo įsakymą reikia gerbti, bet čia nereiškia, kad tėvai gali būt diktatoriai. Jų pareigos yra lygiai svarbios, kaip ir jų autoritetas. Yra jų pareiga mylėti, apsaugoti ir padėti jaunimui, visada žiūrėti teisybės. Dažnai, šiais laikais, tėvai sako, kad jie nesupranta jaunimo, bet gal būtų teisingiau sakyti kad jie nenori suprasti ir padėti savo jaunuoliui. Jų darbai, jų problemos yra svarbesnės.

Jaunuolis gyvena keistam laikotarpį. Jis jau ne vaikas, bet ir dar ne vyras. Jį negalim kaltint, kad jis priešinas, kadangi jį laiko vaiku, ar kad jis negali padaryti vyriškų darbų.

Tryliktajam gimtadieniui atėjus, jaunuolė pasaulėžiūra nepasikeičia per naktį. Bet tarp trylikto ir dvidešimto gimtadienio jis subresta fiziniai ir protiniai. Per šį laiką jis ieško moralinės pagelbos, žiūri į tėvus.

Tėvai turi suprasti kad jaunuolis nori pagelbos, kad ir netiesioginiai. Nori, kad jo problemas suprastų, bet kad nesikištų. Nori girdėti meilų žodelį, bet ne visą litaniją ir t. t.

Jaunas žmogus, neradęs pagelbos tėvuose eina kitais keliais, nevisada gerais.

Tėvų auklėjimo pareigos turėtų pasilikti su tėvais, ne perduotos mokyklai, ar policijai.

Tik tėvai yra kalti dėl vaikų elgesio. Kai per laisvi, vaikai daro ką tik nori, taip pat kai tėvams visai nerūpi. Per griežti tėvai priverčia vaikus meluoti, ieškoti išeities iš namų.

Bet dabar — ar jaunimas toks geras — dėja, ne.

Jie priešinas tėvams norėdami per daug laisvės, ir kartu nori būti priimti savo draugų grupėje.

Nesupranta kad tėvai nori jiems padėti.

Dažnai sakoma, kad tėvai yra senoviški. Bet gal jie tik laikosi to senaviškumo pagal Dievo dešimts įsakymų. Pasitaiko, kad jaunas žmogus yra egoistas. Gauna ką tik jis nori. Tėvai išlepina.

Šių laikų jaunimas nenori mokintis ar dirbti, jie linksta būti tinginiais, visada ieško lengvesnio kelio.

Bet reikia atsiminti, kad pasauly yra ir visokių tėvų; viens nuo kito skiriasi: vieni geri, kiti blogi. Taip pat jaunime.

Gali atrodyti, kad kiekvienas jaunas žmogus nesiskiria nuo kito. Bet čia didelė neteisybė. Kiekvienas jaunuolis ir jaunuolė yra atskiras žmogus ir turi savo skirtingas nuomones.

Nei tą, nei aną pusę galim kaltint.. Bet bendrai žiūrint į tėvų — vaikų santykius, atrodo blogai. Tėvai nesupranta vaikų, o vaikai tėvų.

---

kad gyventų tik savo įstatymais ir juoktūs iš aukštesnio autoriteto. Bet kaip nuskaičiuot tą laisvę, kad neduotum per daug ar per mažai? Čia yra kiekvienos atskiros šeimos reikalas, nes ji geriausiai pažįsta savo jaunimą ir jo gabumus.

Jei mūsų idealas turėtų gerus tėvus yra nepasiektas, tai turime pasiekti bent kitą idealą; būti geru sūnumi ar dukterimi.

Kun. B. Sugintas savo darbo kambaryje

Nuotr. A. Gulbinsko

ŽMOGUS, KURIS GYVENA MEILE

"But it had... (a) man... whose mere presence is the selfvalidating proof of a deeper insight into the eternal reality, a closer unison with the divine ground of all being."

Aldous Huxley

Kovo 21 diena maniau praeis kaip ir kiekviena, apie kurias vėliau pagalvojęs prisimeni Aleksandriškio "Šilainės" žodžius:

Kažin kur mūs dienos
Šunkeliais nueina,
Ūkanų prarytos
Neatsikartos.

Bet ji taip nepraėjo, nes buvo šv. Benedikto diena. Ką dabar šv. Benediktas turi bendro su mano kasdienybe? Jis nieko, bet jo bendravardis kunigas Benediktas Sugintas už tai truputi. Tą dieną susirinko mažas būrelis čikagiečių pas kunigą, kad pasveikintų jį jo vardadienio proga ir parodytų jam savo meilę ir pagarbą. Man kaip Vasario 16 Gimnazijos abiturientui šis vakaras nebuvo vien tauraus žmogaus, bet ir vieno stipriausi; gimnazijos remėju aplankymas. Šis plačios kunigo asmenybės aspektas yra man ir daugeliui Vokietijoje užaugusiems lietuviukams labai svarbus, nes be jo ir mokytojo Gulbinsko pastangų nebūtų buvę gimnazijos ir kelio į aukštąjį mokslą.

Čikagos lietuviai pažįsta kunigą Sugintą gerai, nes jis beldžiasi į jų visų duris, prašidamas ne sau, nors jo nudevėti drabužiai pateisintų tokį prašymą, bet lietuviškoms mokykloms tremtyje. Nevisi jam duoda, kaikuriems net tas doleriukas mėnesy yra per brangus. Kunigas nueina ir tuo dalykas baigtas? Tikriausia kad ne, nes lietuvio ir kunigo Suginto susitikimas nebuvo vien dviejų žmonių, bet dviejų simbolių, dviejų argumentų susėjimas. Prie lietuvio namų duru stovi du lietuviai tipai: vienas gerai apsirengęs ir įsitaisęs, su paparkuota mašina prie šaligatvio; kitas be viso to, viską atidavęs ir prašantis, kad duotoų — ne jam bet lietuviškai mokyklai; ne viską, tik dolerį.

Vaikai gal stovės šalia ir žiūrės į šią sceną. Lietuvos jie nepažįsta; tėvų diegiama lietuvybės vertybė yra jiems abstrakti. Jie stebi pavyzdį, veiksmą, su kuriuo tėvai įrodys, kiek brangi jiems lietuvybė, į auką, kuri viena padarys ver-

tybę iš iškaltų frazių. Bet pavyzdys nevisada geras: Nėra pinigų lietuviškai knygai, nėra laiko gyvai veiklai, gaila dolerio kunigui Sugintui. Ir tada vaikas tikrai suabėjos, ar lietuvybė turi turinio, ar ji turi vertės. Tegul kunigo Suginto pavyzdys atsako į tai — Čia žmogus, kuris aukoja savo gyvenimą tik tam tikslui. Nežiūrėkime į jį pasyviai, kaip į kokią išimtį, bet kaip į gyvą ir todėl įtikinančiausią vertybės įrodymą.

Čikagos visuomenės tarpe kunigas Sugintas įsigijo beveik keistuolio vardą. Pagalvojus apie jį prisimena Dostojevskio Miškinas; ir jis buvo keistuolis dėl savotiškos priežasties: Jis buvo veiksmo, ne žodžio krikščionis. Per jį kiti matė realizuotą krikščionybės idealą, kuris buvo jiems taip neįprastas, nors jie jį turėjo beveik 1,900 metų, kad Miškiną vadino idijotu. Miškinas atvėrė žmonėms begalinį tarpą tarp jų lūpomis skelbtų tiesų ir jų gyvenimo. Krikščionybės pagrindinis įstatymas žmogui yra meilė tai yra veikimo įstatymas. Meilės tiesa neįrodoma protu — ją mums davė pats Dievas pavyzdžiu. Tiesą pajuntame ne iš gražiai suformuluotų žodžių ir sistemų, bet iš žmogaus, kuris ta meile gyvena. Toks gyvenimas nėra turtų ir karjeros siekimas, bet nuolatinis pasiaukojimas. Atrodo, kad ir šiame amžiuje tokie mylintys žmonės yra reti, nes jie dar vis skiriasi iš visų, kaip kunigas Sugintas. Tą vakarą vienas kalbėtojas citavo kunigui Sugintui iš "velnio knygos": "Kam Tu jaudinies dėl visokiu mokyklu, kam Tu lakstai ir griauni savo sveikata?" Vietoj to velnias turėjo tik vieną patarimą: "Būk kaip visi!"

Tačiau kunigas Sugintas nėra kaip visi. Jo gyvenimas yra meilės paminklas: Jis beveik pažodžiui turi tik tą, ką nešioja su savimi, nes visas jas skirtas aukas, iš kurių galėtų nusipirkti reikmenų, atiduoda kitiems. Sykį jautrios širdies lietuviai suaukojo jam sumą automobiliui nusipirkti, su kuriuo suspėtų aplankyti gimnazijos remėjus. Kunigas dar vis neturi automobilio, bet jis ir nebe turi tos sumos, nes ją atidavė lietuviškoms mokykloms ir labdarai, net tą sumą, kurią jis buvo pats susitaupęs nevalgydamas reguliariai. Kiti norėtų jam nupirkti reikalingų drabužių, bet bijo įteikti kunigui pinigų, nes jis atiduotų juos kitiems.

Meile yra principas be ribų. Žmogus turi nuolat gyventi meilėje, į viską reaguoti su meile. Ji jam uždeda atsakomybę už viską ir kiekvieną žmogų. Ji nepripažįsta funkcijos, pareigos, kuri žmogui atimtų atsakomybę, kuri leistų jam sakyti: "Čia ne mano dalykas." Kaip lengva atsikratyti tos atsakomybės pasislepiant už savo funkcijos! Kaip lengva pasakyti, kad parapijinių mokyklų tikslas nebuvo apsaugoti lietuviukus nuo nulietuvejimo! Kunigas Sugintas gyvena meile ir todėl viskas yra jo rūpestis.

Mano žodžiai gal padaro paminkla iš kunigo Suginto; tačiau toks įspūdis neatitinka realybei ir greitai išsibraško sutikus jį asmeniškai: Kunigas yra toks paprastas ir žmogiškas kaip "Tėve mūsų" malda. Jo globojami mokiniai Punske, Italijoj ir Vokietijoj turbūt niekad nepažins jo asmeniškai, gal niekad nesuvoks, kiek triūso jis turi dėl jų. Bet kunigas nesiekia visai pasaulio garbės ir pripažinimo. "Aš to visko nedaryčiau, jei neturėčiau gilaus tikėjimo". Kunigas šiuo pasakymu pats parodo, kur jis padėjo savo viltis ir iš kur jis atlyginimo susilauks.

Rimvydas Šliažas

RITA DANILEVIČIŪTĖ

GIMTOJI ŠALIS

Toli už jūrų marių,
Už tankių miškų ir kalnų
Yra šalis graži, didinga,
Be kurios gyventi negaliu.

Toli prie Nemuno, Dubysos —
Toli prie Palangos gelmių
Yra šalis — didvyrių žemė,
Kurią mylėjau ir myliu.

Norėčiau aš į ten sugrįžti,
Nes jau mažai atsimenu...
Norėčiau ten aš pagyventi,
Nes pasiilgus jos verkiu.

Norėčiau aš pasisvečiuoti
Su tautos broliais ir draugais.
Deja, į ten tik nukeliausiu
Gražiais, praeinančiais sapnais.

Kuo aš būsiu?

Kuo aš norėčiau būti? Kuo aš galėčiau būti? Tai klausimai, kuriuos kiekvienas jaunas žmogus nešioja savo širdyje. Tylomis jis žvalgosi aplinkui, kasdieną stebi sutinkamus asmenis, juos vertina ir lygina su jais savąsias jėgas. Gydytojo, mokytojo, prekybininko; kunigo, inžinieriaus; politiko; teisėjo, psichologo pavidalai slenka jam pro akis. Vienas pakeičia kitą, vienas sustoja ilgiau, kitas trumpiau — trečias nesiliauja vis grįžęs ir pagaliau nebenori daugiau trauktis visiškai.

Tai yra viršus. Bet už visų šių vaizdų stovi gilumoje vienas, bendras paveikslas. Kuo aš nebūčiau, kokį darbą aš nedirbčiau, aš tačiau būtinai norėčiau būti... Garsus, visų žinomas, kaip Wr. v. Braun ar Grace Kelly?.. Visų garbinamas ir bijomas, kaip Hitleris?.. Visų mylimas, kaip Pranciškus Asižietis?.. Toks geras tėvas — motina savo šeimai ir vaikams, kokiu nėra nei vienas iš man žinomų tėvų?.. Paprastas, vidutiniškas, nereikšmingas žmogelis, kurio vienintelis palikimas būtų iš anksto patiės užsisakytas kapo akmuo?..

Mūsų ateitis nėra tai kažkur toli, nepasiekiamuose debesyse, pakibusi pilis. Kiekvienas gyvas daiktas nešioja savo ateitį paslėptą savosios būtybės centre. Mažutė vėjuotą rudenio dieną nuo ąžuolo prie mūsų kojų nukritusi gilė, jau dabar dengia savyje didžiulį ir galingą medį — jei tik duosime jai truputėlį žemės, vandens ir šviesos. Ir daug kantrybės! Ūkininko, daržininko kantrybės. Ak, mes vargšai mašinų amžiaus vaikai, amžiaus, kurį mašinos daugiau stebina, kuris mašinas labiau myli net ir už paukščius ir gėles... Kas neveikia paspaudus mygtuką — viskas mums be vertės. Kartais net ir mes patys...

Tačiau, nors ąžuolo gilė gali nepalyginamai daugiau už patį brangiausią laikrodėlį, turi ir ji savo ribas. Jei mums net ir kantrybės netruktų, jei mes net ir visą savo gyvenimą praleistume iš jos ką nors kita išgauti norėdami, ji bus tik ąžuolu ir niekada nebus nieku nei daugiau nei mažiau. Nebus ji nei beržu, nei liepa; nei stirna, nei žmogumi. Priešingai, ko nors kito norėdami greičiausia mes ir ąžuolą prarasime. Dažnai taip atsitinka su godžių tėvu vaikais — galingo ąžuolo vietoje lieka stovėti vien paliegęs ir sukrypęs medelis — nežiūrint viso jų taip vadinamo "pasiaukojimo ir milžiniškų, bet vien savo norą tematančių pastangų...

Apie pradedančius menininkus dažnai yra sakoma — jis dar savęs tebeieško, dar nėra suradęs savęs. Kasgi aš ištikrųjų esu? Ar aš jau bent nujaučiu, bent nuvokiu bendrąsias savo gyvenimo paveikslo linijas, savo gyvenimo filmos pagrindinę idėją? O gal jau dabar esu pasiryžęs įsprausti save į pirmą pasitaikiusią apyminkštę tuščią kėdę, pasiryžęs save atiduoti kiekvienam, kuris tik manęs panorės? Vietoj savojo, asmeninio ir nepakartojamo gyvenimo tikslo ieškojęs, gal vien bandau aklai pasisavinti vieną iš aplink matomų?

Ar aš nepagalvoju, kad nors du namai kartais gali turėti ir tik vieną planą, ko niekada negali joks žmogus? Ir kad žmonės, kurie bando pasiekti sau svetimą idealą, vėliau neišvengiamai palūžta? Tiek tie, kurie per apsileidimą visai savęs neieškojo, tiek tie, kurie savąjį idealą kartą suradę jį atmetė — manydami, kad pavyks save apgauti su kitu. Be tikrojo asmeninio plano, be sau vienam skirtos gyvenimo vedamosios minties prieš akis, tam tikram laikui atėjus, žmogus susvyruoja ir visa jo gyvenimo statyba pradeda eiti žemyn.

Kuo aš *ištikrųjų* galėčiau ir turėčiau būti? Šio klausimo neturėtų bandyti išvengti nei vienas, kuris nenori, kad vieną dieną staiga visas jo gyvenimas pasirodytų veltui, visos pastangos tuščios. Kad, vietoj įsivaizduoto ir laukto pasakos milžino, staiga neatsistotų prieš jo akis liguistas ir silpnas pagriovio krūmokšnis; šakelė įlūžusi, nuvytusi ir bevaisė. Taip, tame gyvenime gal buvo begalės "visko": darbų, turtų, garbės, malonumų — ir marios įvairiausių žinių. Bet vienam, ko ištikrųjų reikėjo, nebebuvo ten palikta vietos. Visas pasaulis laimėtas — bet padarytas begalinis nuostolis sau pačiam...

Krikščionis, žinoma, niekada nepraranda vilties. Du iš širdies gilumos ištarti žodžiai, net ir kada dar gali pakeisti ir išgelbėti viską: "Viešpatie, pasigailėk!.." Nes krikščionis žino, kad joks žmogus pasaulyje, kartą į jį atėjęs, niekada nelieka vienas. Tas, Kuris jį sukūrė, seka jo kiekvieną žingsnį, eina kartu su juo iki paskutinės minutės, laukia jo iki paskutinio akimirksnio. Net ir visiškai savo gyvenimą sunaikinusiam ir pra-

VAIZDAI IŠ IDEOLOGINIŲ KURSŲ

GRUODŽIO 26 - 40, 1960

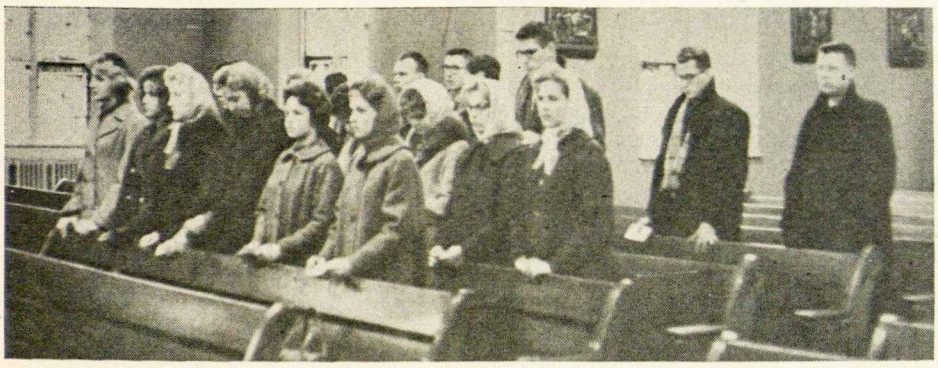

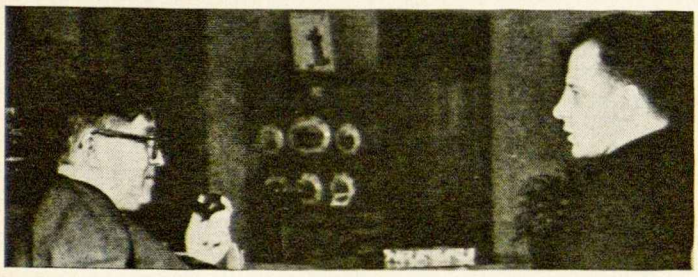

Viršuj kairėj: Kursų dalyviai mišiose. Kiekviena diena buvo pradedama mišiomis netolimo miestelio bažnyčioje.

Viršuj dešinėje: Rimvydas Šliažas skaito referatą apie liberalizmą.

Viršuj: Kursų dvasios vadas kun. Pugevičius ir dr. J. Girnius.
Dešinėje: Kursų dalyviai klauso paskaitos.

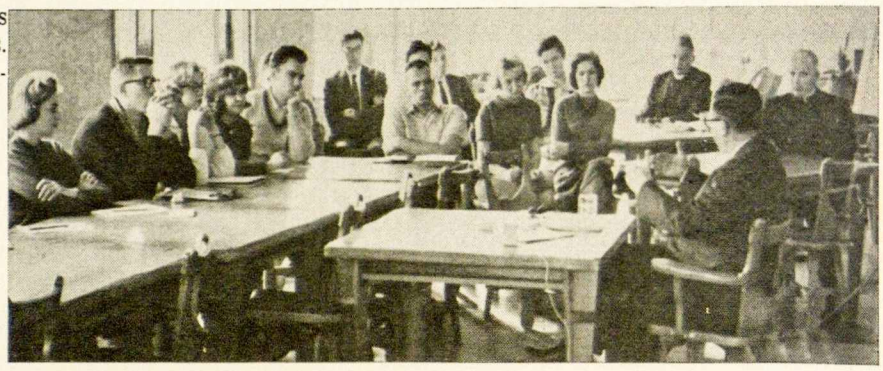

radusiam žmogui dar lieka kitas — Jo Tėvo rankose.

Mes tačiau tikimės sugebėti pasielgti geriau. geriau. Nors ir patys neretai mėginame prieš save pasiteisinti: "Ką aš čia dabar suksiu galvą — dar visas gyvenimas stovi man prieš akis!"

Žinome tačiau, kad gyvenimas nestovi nei minutės, kad jis nėra "prieš" mus, bet mes esame jau nuo pirmosios mūsų buvimo sekundės. Ir ką tai reiškia "visas gyvenimas"? Septyniasdešimt - aštuoniasdešimt metų — ar gal tik septyni ar aštuoni? To nepamiršti nėra joks galvos sukimas, pridėjimas dar vieno prie ir taip jau "nesuskaitomų" mūsų rūpesčių bei vargų. Bet tai yra tik paprastas, ramus žvilgsnis, į gyvenimo tikrovę — tokią, kokia ji yra. Žvilgsnis, kuris ne tik gyvenimo nenuvertina, bet priešingai padeda mums pilnai pajusti jo nepaprastą brangumą.

Gyvename tik vieną kartą ir turime tik vieną pagrindinį uždavinį, kurio išpildyme niekas mūsų pakeisti negali. Ar tebelaikau gyvą savo viltį jį vieną dieną surasti ir priimti — jei iki šiol to padaręs dar ir nebūčiau?

Iš *Ateitin*

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

ATSKLEISTA KNYGA

"Vokietijos Katalikija 1933 metais", Ernst-Wolfgang Boeckenfoerde, **Hochland**, Vasaris, 1961 metais.

1933 metai yra neišdilinami Vokietijos istorijoj, nes tada Hitleris tapo kancleriu ir, panaikinęs visus konstitucijos varžtus, totalitariniu diktatoriumi. Autorius šiame straipsny nori panagrinėti, kokią rolę suvaidino katalikai tais svarbiais metais. Jis neieško kaltų, bet nori surasti kaip iš tikro buvo, išnagrinėti padarytas klaidas ir iš to išvesti pamokimą dabarčiai ir ateičiai.

Pirmoji straipsnio dalis paskirta faktų pristatymui. 1933 metais katalikai buvo pripažinta politinė jėga ir dalyvavo savo partijomis Z (Zentrum) ir BVP (Bayerische Volkspartei) politikoje. Kunigai ir vyskupai buvo šiu partijų vadai. Tokia tradicija išsivystė nuo Kulturkampf dienų, kada katalikai spitosi aplink Bismarck'o puolamus dvasiškius. (Kulturkampf, 1872 - 1880, vyko Vokietijos Reiche valdant Bismarckui. Tai buvo valstybės ir bažnyčios susidūrimas dėl katalikų įtakos politikoj ir mokyklose. Tai kovai vykstant Vokietijoj buvo įvesta civilinė metrikacija, uždaryta daug katalikiškų mokyklų ir vienuolynų, ištremta kunigų. Kova baigėsi Bismarckui palikus liberalus remėjus parlamente ir susitarimu su Leonu XIII. Red.) Toks vadovavimas užtikrino katalikus: "Jų vadovaujami negalime nuklysti".

Per 1933.III.5 rinkimus katalikai buvo opozicijoj prieš nacius, Naciai laimėjo rinkimus, tačiau katalikai kartu su socialistais (SPD) turėjo tokią daugumą, kad jie būtų galėję sulaikyti bet kokius konstitucijos pakeitimus ir tuo išsaugoti demokratiją. Bet katalikai to nepadarė. Z vadas, prelatas Kaas, rėmė Hitlerį gavęs iš jo pažadų. Partijoj buvo maža opozicija tarp pasauliečiu, pvz. Bruening, tačiau dauguma katalikų atstovų parlamente ėjo su prel. Kaas ir balsavo už Hitlerio įstatymus, kurie jam suteikė galią valdyti be parlamento. Tuo baigėsi Vokietijos jaunoji demokratija. Katalikams buvo tada svarbiau gauti iš Hitlerio pažadų religijos ir kultūros srityse negu išlaikyti demokratiją. Hitleris dar nebuvo tada įsitvirtinęs. Katalikų rėmimas ir konkordatas su Vatikanu padėjo jam tai padaryti.

Kovo 28, 1933 m. Fuldos Vokietijos vyskupų konferencija pripažino Hitlerį kaip teisėtą valdžią. Su šiuo pareiškimu patiems katalikams nebuvo aišku, kas darytina. Iš vienos pusės vyskupai reikalavo, kad liktų katalikai valdininkai, kad bažnyčia ir jos organizacijos turėtų laisvės veikti; iš kitos pusės jie ragino katalikus prisidėti pozityviai prie naujos tvarkos kurimo.

Katalikai reagavo įvairiai. Mažesnioji dalis pasitraukė į tylią opoziciją (pvz. Bruening, Adenauer), tačiau garsiausioji dalis ieškojo bendrumo su naciais. Tokie bendri principai buvo anti-liberalizmas, iš to kilęs demokratijos neįvertinimas, bolševizmo neapykanta ir susirūpinimas "viešosios moralės" žlugimu. Patys teologai suderino Hitlerio organiško Reicho idėją su apvaizda, kaip valstybės formą, kuri atrems modernųjį individualizmą ir sekuliarizmą.

Autorius ieško priežasčių tokiam pasielgimui, kurie kyla specifiniai iš katalikiško politiko būdo. Jo analizė yra tokia: Kataliko ryšys su moderniuoju, sekuliarizuotu pasauliu yra įtemptas. Modernios valstybės formos išsivystė pasauly, kurį katalikas jau nebe laikė savu. Šį jausmą Vokietijos katalikams ypatingai įdiegė Kulturkampf, kuris išstūmė katalikus iš valstybės ir visuomenės. Katalikai tada pasitraukė į bažnyčią ir pradėjo iš bažnyčios aspekto žiūrėti į valstybę. Todėl katalikų politikos vieninteli tikslas buvo tikėjimo, bažnyčios ir auklėjimo laisvės apgynimas. Katalikai tuo pametė viską valstybėj apimantį žvilgsnį. Dar 1918 metais, prieš pat revoliuciją Vokietijoj, Prūsijos katalikai pasisakė už feodalizmo laikų rinkiminę sistemą (pagal kurią balsai buvo padalinti luomams ir turtingieji ir kilnieji, kurių buvo mažiausia, turėjo daugiausia balsų) vien dėlto, kad bijojo kad proporcijų pasikeitimas parlamente pakeis bažnyčios teises. Hitleris, katalikams turint tik tokį siaurą akiratį, buvo stipri vilionė: Jis žadėjo bažnyčios teises užgarantuoti. Kadangi katalikai politikai, ypatingai jų vadai dvasiškiai, kuriems tie dalykai jau vien iš profesijos labiausia rūpėjo, nieko kito nesiekė, tai jie ir rėmė Hitlerį.

Dar kitas dalykas prisidėjo, kad katalikai nesuvokė pavojaus. Leonas XIII buvo suformulavęs valstybės padalinimą į nekintančias prigimties teises ir kintančias formas, kurios savaime nepriklauso nuo jų, nėra esminės ir todėl nereikalauja pilno asmens atsidavimo. Iš tokių pažiūrų kilo katalikų inercija vykstant betkuriam pasikeitimui, kol tos pagrindinės teisės nepaliečiamos. Vokietijos katalikai buvo tokioj inercijoj 1933 metais. Diktatorius vis mielai prižada, tų pagrindinių teisių neliesti, kol jis dar nėra pilnai įsitvirtinęs.

Nuo 1789 metų katalikai nebedalyvauja valstybėj. Jie dar vis tiki į organišką valstybę, valdoma autoriteto ir nesusigyvena su modernios, demokratinės ir individualistinės valstybės idėja. Katalikai, trumpai, ignoruoja 200 metų istorijos. Apie tai galima daug teigti, tik ne tai, kad iš tokių pažiūrų kiltų praktiška, realistiška politika. Ji veda tik prie iliuzijos arba katastrofos. Dabartinio pasaulio faktas yra, kad valstybė ir visuomenė yra atskirti; toks atskyrimas garantuoja žmogui laisvę ir tvarką. Hegel pabrėžia, kaip svarbi krikščionybė tokiai sistemai, kad ji iš vis pasisektų, nes tik krikščionybėj žmogus yra kartu laisvas ir apribotas; ji taip pat pripažįsta moralų autoritetų. Krikščionybė yra esminė, kad modernioji valstybė išpildytų savo galimybes.

Ignoravus, arba nesutikus su valstybės ir visuomenės atskyrimu, tik dvi galimybes yra įmanomos: Vienoje valstybė yra ištirpdoma visuomenėj; iš to kyla visuomenė valdoma reikalingumo ir sunaudojimo dėsniu, asmuo pavergiamas funkcijų įstatymams. Tokia valstybė planuojama savo būdais liberalų ir marksistų. Kitoje galimybėje visuomenė ištirpdoma valstybėje, kurioje asmens teisės neegzistuoja. Tokia valstybė yra fašistų idealas. Pastatydamas tokias alternatyvas katalikams, autorius aiškiai pasako, kad katalikai turi atsakomybę valstybėje ir ypatingai kokiai jos formai. Katalikai ignoravo šią atsakomybę 1933 m. ir susilaukė visai logišai Hitlerio valstybės. Hitlerio laikotarpis taip diskreditavo katalikų organiškos valstybės ideją, kad Vokietija po karo krito į liberalizmo valstybės ekstremą, kuris nepripažįsta autoriteto, tvarkos, kuri yra virš asmens. Jai dabar duota visa laisvė tapti totališkumu ir paveržti viską jos funkionališkumui.

Autorius atidengia skirtumą tarp bažnyčios politikos ir valstybės. Vyskupai, remdamiesi savo ganytojišku autoritetu, davė katalikams politinių patarimų, kurių jie geriau nebūtų paklausę. Nors bažnyčios "potestas indirecta" turi svorio, tačiau kartu pasirodo, kad ji niekur nėra tiesioginiai atsakinga. Katalikai, kurie klausė vyskupų 1933 m., po karo buvo vieni atsakingi už bendradarbiavimą su naciais.

Autorius įspėja 1933 metų pavyz-

PAX ROMANA

Visame pasaulyje katalikų studentų organizacijos kovo mėnesį mini Pax Romana Dieną. Tradiciniai ji švenčiama kovo 7 dieną, šv. Tomo Akviniečio šventėje, bet jai minėti data pasirenkama pagal patogumą. Generalinio Sekretoriato pageidavimu, šiais metais Pax Romana Dienai tema yra: studentas ir socialinis teisingumas.

Ateitininkų Federacijos 50 metų jubilėjų **Pax Romana Journal,** oficialus šio sąjūdžio periodinis leidinys, atžymėjo įsidėdamas Eligijaus Sužiedėlio straipsnelį "Deo Volente", paskutiniame 1960 metų numeryje. Jame paliečiama ne vien mūsų organizacijos praeitis, bet taip pat ir dabartinė veikla naujose sąlygose bei viltis dar labiau jungtis su visomis katalikų studentų organizacijomis prasmingame darbe. Įsidėmėtina, kad Pax Romana Journal pasiekia katalikus studentus visame pasaulyje, todėl buvo išnaudota proga juos su SAS prasmingai supažindinti.

Praeitų metų spalio mėnesį JAV įsisteigė nauja katalikų studentų organizacija. Ji apjungia Amerikoje studijuojančios svetimšalius studentus, oficialiai ji vadinasi Tarptautinė Katalikų Studentų Organizacija (ICSO) ir formaliai tapo priimta į Pax Romana Sąjūdį bei Pax Romana Šiaurės Amerikos Komisiją. Dabartiniai jos nariai yra Afrikos, Indijos, Korėjos, Filipinų, Vietnamo, Siamo, Kinijos, Indonezijos, Japonijos ir Lotynų Amerikos studentų JAV veikiančios organizacijos. Valdyba išrinkta New Yorke su pirmininku Mark A. Roy. ICSO tikslas yra koordinuoti atskirų svetimtaučių katalikų studentų sąjungų veiklą Amerikoje, skatinti ir padėti tokias sąjungas steigti tų tautybių studentams Amerikoje, kurie dar nėra į jas susiorganizavę. ICSO siekia savo nariams padėti mokytis iš Amerikoje vedamos Katalikiškosios Akcijos, suteikti jiems dvasinę ir medžiaginę pagalbą jų ugdymesi pasaulietiškame apaštalavime, kad grįžę į savo kraštus jie būtų geriau pasiruošę Bažnyčios darbui.

Dvi didžiosios ir pagrindinės JAV katalikų studentų organizacijos: National Federation of Catholic College Students ir National Newman Club Federation pirmą kartą savo istorijoje suruošė bendrą konferenciją, 1960 metais lapk. mėn. 11 - 13 dd., Madison, Wisc. Jos tikslas — tarp tų dviejų organizacijų atrasti geresnį tarpusavio susipratimą; padėti pagrindus bendroms pastangoms kaikuriose veiklos srityse; ir kartu pastudijuoti šio suvažiavimo temą "Katalikas šiandieniniame pasaulyje". Paskaitose bandyta vystiti kataliko studento atsakomybės intelektualinėje ir apaštalavimo srityse klausimas. Sigrid Undset pristatyta kaip įtaikingiausia šio šimtmečio katalikų rašytoja. Nagrinėta profesijų pasirinkimo klasimas vertybių šviesoje; studentai įspėti, kaip dažnai profesiniame pasirinkime svarbiausią rolę vaidina prestižo klausimas. Pasaulietiškojo apaštalavimo galimybes svarstant, pabrėžta, kad šis darbas turi prasidėti pirmiausia savo parapijos gyvenime.

National Newman Club Federation šių metų studijine tema yra pasirinkusi: mūsų laikų supratimas — katalikų atsakomybė plurastinėje bendruomenėje. Tema sukoncentruota ties klausimu kaip Amerikos katalikas studentas, mažumos narys turi reikštis savo krašto gyvenime. Šalia kitų nagrinėjamų klausimų, įdomūs yra rasinės segregacija ir filmų, knygų, laikraščių, radijo ir televizijos cenzūros porblema.

Antrasis Pax Romana Seminaras Afrikoje jau yra įvykęs, gruodžio 20 - sausio 6 dd., Leopolville, Konge. Jo tikslas buvo duoti Afrikos katalikui studentui ideologinį ir praktinį pasiruošimą darbui savo krašte, kada Afrikoje studento vaidmuo savo krašto politiniame, socialiniame ir ekonominiame gyvenime šiandieninėje Afrikos padėtyje yra itin svarbus. Pirmoje seminaro dalyje nagrinėta pagrindinės problemos ir tikroji situacija Afrikoje ir kataliko studento vaidmuo savo vystymesi. Stengtasi įžvelgti kokios praktiškos priemonės reikalingos šios atsakomybes vykdymui. Antroje dalyje koncentruotasi ties akademinio apaštalavimo metodais ir pagalba, kurią Pax Romana gali suteikti Afrikos federacijoms. Organizacinės veiklos kursai sudarė seminaro trečiąją dalį. Seminaras, neabejotinai, pasisekė — dalyviai išsinešė ne vien gilesnį ideologinį sąmoninguma, bet ir savo asmeniam ir organizaciniam darbui krypties nuovoką. Seminaras taip pat davė progą Pax Romanai geriau įvertinti Afrikos studentų veiklos problemas ir ieškoti būdų kaip savo ruožtu jiems toliau padėti. Afrikoje vykstančios ideologinės kolonizacijos akivaizdoje Pax Romana savo atsakomybę gyvai jaučia.

Minėtame **Pax Romana Journal** numeryje telpa įdomus straipsnis, teigiantis kad katalikams neužtenka kovoti prieš dirbtiną gimdymų kontrolę vien etiniu pagrindu. Publika tik tada atkreips dėmesį, kad šitoks gimdymų reguliavimas yra priešingas pačiai žmogaus prigimčiai, kai jai bus aiškiai nurodyta, kad jo socialinės pasėkos yra pražūtingos. Sociologo jėzuito de Lestapis studijos šiuo klausimu randa, kad gimdymų kontrolė neišsprendžia nei gyventojų pertekliaus, nei negimusių žudymo nei šeimyninės laimės problemų, bet veda į fizinę ir psichologinę gyventojų senatvę, į protinį pakrikimą, į gyvybės pavertimą pardavinėjama preke, galutinai — tai yra savižudiška kova mūsų civilizacijoje prieš pačią gyvybę. Kitame straipsnyje klausiama: ar šiandien yra įmanomas karas, bent vienai pusei nenusižengiant krikščioniškiems principams? Autorius prieina išvados, kad "teisus" karas tebėra galimas, tačiau tikisi, kad pati karo galimybė šiandien privers žmogų, o ypatingai krikščionį, pabusti iš galvojimo kad karas žmonijai yra natūralus ir reikalingas, kiek maitinimasis, dauginimasis ir kūryba. Jėzuitas Pierre Ceyrac iš Indijos rašo apie apatiją (Pax Romanoje ne mes vieni skundžiamės neveiklumu). Apatija, rašoma, kyla iš užsidarymo savyje — negirdim ir nematom milijonų šauksmo, sielų ir kūnų bado. Šio užsidarymo priežastys randamos modernaus universitetinio auklėjimo metoduose, o kas liečia katalikus, ir mūsų mokyklų sistemoje kur dėstomas katekizmas, skatinamas privatus pamaldumas, bet nepasiekiama asmenybė, ir ji lieka be gyvo, gyvenimiško tikėjimo. Problema perplati, kad ją galima būtų spręsti organizacinėje plotmėje, visdėlto autorius nurodo galimus receptus — ugdymąsi tikėjimo tiesose bei liturgijoje ir galimai didesnį darbo ir atsakomybės išsidalinimą organizacijos narių tarpe. Taip pat, neužsidarymas savo katalikiškame ghetto, o prasilaužimas pro savo sąjungos veiklą ir atsivėrimas pasaulio problemoms, kad ir svarstymo plotmėje. Jeigu kiekviena sąjunga tesugebės išauklėti nors saują žmonių pilnai savo misijai pasiruošusių, ir tai bus didelis laimėjimas, nes vėl, nuo jų priklausys, ir tos sąjungos tolimesnė gyvybė

džiu, kad katalikai ir dabar gali klaidą padaryti, asimiliuodamiesi su dabartine visuomene ir vėl prarasdami jiems skirtą vidurį. Autorius baigia savo straipsnį klausimu: "Ar galima visu rimtumu teigti, kad Vokietijos katalikija nugalėjo visas pažiūras ir politinius principus, kurie privedė prie 1933 metais padarytų klaidų?"

Per Prizmę

Jei kas iš tolo šiandien pažiūrėtų į vykstantį ateitininkišką gyvenimą ir bandytų jį vertinti, tikriausiai prieitų išvados — be visos eilės kitų tvirtinimų — kad bene daugiausiai mums šiandien trūksta dinamiškos, kūrybinės iniciatyvos. Nepaneigtinas faktas, kad ateitininkiškasis gyvenimas rieda, bet jis mažai naujų kelių savo pasireiškimais atranda. Kažkaip rutina įsigalėjusi tiek tvirtai, kad ją pašalinti labai sunku, gi bent jauno žmogaus rutina nedomina ir todėl pats veikimas smunka, mažėja ir menkėja. Jei būtų kūrybingos iniciatyvos, žvelgiančios į padėtį iš dabarties taško, kur kas gilesnę vagą paliktumėme savo lietuviškoje bendruomeneje. Nenorima šiuo tvirtinti, kad ateitininkui reikia ieškoti pigių efektų, kuriais masės dėmesį patraukti — anaiptol ne. Tačiau negalima ribotis vien įprastiniu veikimu.

Priežasčių racionalių ar (dažniausia) racionalizuojančių — daug atrastumėme, tačiau labai retai tesistengiame įsisąmoninti, kad ne viskas pas mus tvarkoje, ne viskas pas mus taip kaip turėtų būti. Teisingas, kritiškas padėties suvokimas yra pirmas žingsnis į padėties pagerinimą. Ir to mums reikia — įsisąmoninti, kad turime ateitininkišką gyvenimą gerinti, kad jis reikalingas rimto mūsų dėmesio, nes kiek vėliau tai jau gali būti pervėlu.

* * *

Ateitininkiškas tarpusavio ryšys — dažnai komunikacija vadinamas — šiandien nėra tokio lygio pasiekęs, kuris reikalingas dinamiško sąjūdžio veikimui. Bebeik visos sąjungų centro valdybos neturi tikslaus vaizdo apie savo skyrių veiklą ir problemas. Tas ryšys laiškais neturi tos esencijos, kuri judintų vietovių valdybos darbams. Vizitacijomis kaip ir nesinaudojama, gi jei jos atliekamos, tai vargiai ar bandoma paieškoti problemos šaknų, ir supratus padėtį pagal tai siekti konkretaus pagerinimo. Nėra nei labai gero ryšio tarp atskirų sąjungų valdybų bei paties vyriausiojo ateitininkų organo — federacijos valdybos. Referentai sąjungų ryšininko pareigų nevisada pajėgia atlikti taip, kaip tai reikalautų esama padėtis. Apibendrinus, organizacinėje plotmėje mums komunikacijos problema bene viena iš aktualiausių. Pačiomis moderniausiomis organizacijų priemonėmis besirūpinančios grupės beveik visada akcentuoja komunikacijos reikalingumą ir siūlo visokių priemonių geresnio tarpusavio ryšio įgyvendinimui (kontrastuokime tai su faktu, kad šiais mokslo metais tepasirodė tik ivenas studentų sąjungos leidžiamas GAUDEAMUS numeris, nors metų pradžioje tiek daug gražių planų turėta...) Mums reikia rimtai susirūpinti tarpusavio ryšių palaikymu. Komunikacijai turime skirti kur kas daugiau dėmesio. Be jos ir savo prasmingų idejų nepaskleisime.

* * *

Jei iki šiol išreikštos mintys ir kiek niūrios, visgi yra ir gražių, teigiamų reiškinių mūsų veiklos horizonte. Štai Toronto moksleiviai ateitininkai išleido jau vienuoliktą savo laikraštėlio "Pirmyn, Jaunime" numerį. Šiame leidinėlyje yra ir jaunučių skyrelis ir filmų pasaulio apžvalgėle. Jaunimas rodo savo iniciatyvą; džiugu, kad vyresnieji padeda, ją skatina. Nenuostabu, kad tokioj vietovėj ir dažnai susirenka jaunimas; mergaičių ir berniukų ateitininkų bureliai susirinkimus praveda reguliariai kas 2 savaites. Dalis suėjimo praleidžiama pašnekėsiams, kita dalis žaidimams. Būtų gera, kad ir kitose vietovėse tai būtų realybe. Jei to neturime Worcesteryje, Brooklyne ar Hartforde, tai gal verta savęs pasiklausti kodėl pas mus kitaip negu Toronte.

* * *

Su nuoširdžiu pasitenkinimu spaudoje skaitoome apie vyr. Giedrininkių pastangas sukelti reikalingą tūkstantinę, idant korporacija galėtų tapti dienraščio Draugo kasmet pravedamo literatūrinio konkurso mecenatu. Linkime korporantėms šį savo užsibrėžimą greitu laiku įgyvendinti ir tuo padėti katalikiškam dienraščiui tęsti savo prasmingą literatūrinę tradiciją, prisidedančią prie lietuviškos kultūros tęstinumo.

Gaila betgi, kad šiuo pavyzdžiu nepaseka kiti ateitininkiški vienetai. Nenuostabu, tada, kad besivystančiam ateitininkiškam talentui tenka kitur ieškoti galimybių, rasti pripažinimo. Konkrečiai tai patvirtina kad ir kol. Kolbaitės laimėjimas skautų akademikų paskelbtame literatūriniame konkurse. Juk Ateitis visada stengdavosi ugdyti jaunąjį talentą; ar nevertėtų ateitininkiškiems vienetams pasvarstyti kaip tai žurnalui palengvinti.

* * *

Sveikintini Chicagos vyresnieji ateitininkai, kurie kasmet Amerikos Lietuvių Tarybai įteikia bendrinę savo auką Vasario 16 d. proga. Tuo būdu jie labai efektingai parodo kaip uoliai katalikiškoji inteligentija paremia ir palaiko politinę — visuomeninę veiklą. Nors apie tokį aukų sukelimo būdą jau ne karta spaudoje buvo minėta, tačiau kitos vietovės nedasiprato tokiu vertingu pavyzdžiu pasekti. Bene vienintėle šviesi išimtis šiuo atveju yra Springfield, Illinois moksleiviai ateitininkai, kurie savo minėjime surinktą auką pasiuntė ALTui. O ta akcija taip lengvai įgyvendinama; tik truputis darbo prieš Vasario 16 d. Nesiekiama čia pigios reklamos ateitininkams tokiu būdu, tačiau visgi svarbu mums patiems parodyti sau ir kitiems savo tautinės pareigos supratimą ir konkretų jos vykdymą. Ne kartą esame girdėję ateitininkų adresu paleistu neigiamu tvirtinimu ir šioje srityje. Ir kaip lengvai konkrečiu būdu galėtumėme tokiu tvirtinimų neprasmingumą įrodyti, jei tik truputį akcijos sugebėtumėme išjudinti. Gal sekančiais metais bus geriau?

* * *

Daug ir dažnai dejuodavome, kad ateitinikiškos veiklos vystimuisi trūksta medžiagos. Vis laukėme Ateitininkų Vadovo. Tačiau kai jis pasirodė, mūsų entuziazmas kažkaip sumažėjo. Kaipgi kitaip paaiškinti sandėlyje esančią šio leidinio krūvą. Kol kas šios tikrai vertingos ir veiklai svarbios knygos relatyviai labai mažai išplatinta. Ar nebūtų pats laikas susirūpinti tuo klausimu, t. y. pabandyti Vadovą kur kas plačiau paskleisti ateitininkų tarpe. O juk taip lengva tai įgyvendinti — tik pasiųsk užsakymą 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. adresu, ir netrukus Ateitininkų Vadovas jau bus Jūsų namuose.

* * *

Ir vėl artėja stovyklinis sezonas. Bematant jis įsisiubuos. Laikas jau dabar jam ruoštis. Šį kartą visos trys sąjungos rengia savo stovyklas; viliamės, kad jos visos bus gausiai ir uoliai lankomos. Rengėjams tenka sunki pareiga stovyklų programą gerai paruošti, nes nuo jos priklauso ir visa stovyklinė vertė. Rankos numojimu ar paviršutinišku žvilgsniu į šį klausimą sprendimo tikėtis neverta. Reiktų kiek pastudijuoti ir prisiminti praeityje padarytas klaidas, idant bent jų būtų galima išvengti. O tai jau būtų didelis pažangos ženklas.

Vytenis

Nuotraukoje: J. E. vysk. J. Toohey; Aušros Vartų Marijos paveikslą įteikianti p-lė Renatė Jazbutytė; at-kų kuopos pirmininkas Julius Zakarauskas ir Newcastelio liet. kapelionas

DARBAI — ŽMONĖS - ĮVYKIAI

AUSTRALIJA, NEWCASTLE

Š. m. vasari mėn. 26 d. Newcastelio lietuvių koloniją Vasario 16 minėjimo proga aplankė Maitlando vyskupas Jo Ekselencija Jonas Toohey. Pamaldas atlaikė kun. kapelionas S. Gaidelis S. J., salėje minėjimą pravedė Newcastelio Apylinkės Valdyba, programoje dalyvaujant Newcastelio lietuvių chorui vadovaujamui S. Žuko. Vaišės ruošė Bažnytinis Komitetas, talkininkaujant Savišalpai.

MAS Newcastelio Vytauto Mačernio Kuopos ateitininkai newcasteliečių vardu aukštam svečiui įteikė dovanas.

Tautos šventės proga minėjimo dalyvius sveikino australų, latvių ir estų atstovai, kuriuos Jo Ekselencijai pristatė Newcastelio Apylinkės Valdybos pirm. J. Viskauskas, kartu apibūdindamas Vasario 16 minėjimo reikšmę.

Newcastelio jaunimo ir ateitininkų vardu kalbėjo Vytauto Mačernio Kuopos globėjas E. V. Liuga. Jis tarp kitko pabrėžė: "Nors ir įsikurę Australijoje, mes vis dar negalime pamiršti savo gimtojo, brangaus krašto, kuris kiekvienam mūsų kaipo gimtoji šalis, turi didelės reikšmės. Todėl negalima peikti žmonių, kurie dar vis tikisi išvysti savo protėvių šalį, savo tėvynę"...

Šv. POVILO MIESTAS, BRAZILIJA
Ideologiniai Kursai

Vasaros atostogų metu Sao Paulo kuopa surengė dviejų savaičių ideologinius kursus (nuo 8 iki 21 sausio). Kiekvieną vakarą buvo skaitomi du referatai ir diskutuojamos iškletos mintys. Dauguma pranešėjų buvo patys moksleiviai (iš vyresniųjų kalbėjo tik trys K. J. Sekevičius apie Šv. Raštą, tėv. P. Daugintis S. J. apie mąstymą ir agronomė Vinkšnaitienė, apie santikius su žmonėmis).

Pranešimai sukurdavo gerą nuotaiką, taip kad per keturiolika vakarų gerokai pakedenome "Ateitininkų Vadovą" ir kitas ateitininkiškas temas. Kursai buvo rengiami, parengti naujiems nariams ir pasitobulinti vyresniesiems. Sekmadienį įvyko kursantų linksmavakaris ir praktiška lietuvišką žaidimų (ratelių) pamoką, kurią pravedė mokytoja Jadvyga Valeikienė. Kiekvieną vakarą ištvermingai rinkosi gražus būrelis moksleivių. Jei būtų lankesi visi, būrelis būtų buvęs didesnis. Ne visi galėjo, gaila, ne visi ir norėjo. Kursams baigiantis kiekvienas jautė, kad turėjo naudos tiek klausiusieji, tuo labiau pranešimus rengusieji. Kaip Dėdė Juozas užbaigdamas sakė: "Tai gal buvo naudingiausiai praleistos dienos iš visų atostogų".

Maždaug tuo pačiu metu prakaitavo jaunučiai eidami savo programą.

Asta Vinkšnaitytė

ĮSISTEIGĖ STUDENTAI ATEITININKAI

Vasario 12 Šv. Juozapo parapijos klebonijoje įvyko steigiamasis studentų ateitininkų susirinkimas. Dalyvavo septyni asmens, kurie pasirašė steigimo aktą. Laikinon valdybon išrinkta: Leonardas Mitrulis — pirm., Algimantas Žibas — sekret., Vincas Tūbelis — išdin. Buvo sudarytas dviejų mėnesių darbo planas. Studentai įsipareigojo rūpintis prie "Mūsų Lietuvos" leidžiamu priedu "Jaunystės Ai-

du". Sekantis susirinkimas bus kovo 19, kuriame be pasitarimo spaudos reikalu bus dar diskutuojamas Vinco Tūbelio referatas: "Teisės pagrindas, tvarka, ar teisingumas?" Tikimasi, kad sekančiam susirinkime dalyvaus daugiau studentų. Nedaug parašiau, bet nedaug nei nuveikėme. Spėsim pasigirti ateityje, jei bus kuo.

Fuksas

PRATURTĖJOME NAUJU PRIEAUGLIU

Vasario 16 d., 7:30 val. susirinkome vakarinėm šv. Mišiom. Nedrąsiai, bet visi atsakinėjome kartu kunigui, atseit Mišios buvo bendruomeninės. Pasimeldę rinkomės iškilmingam susirinkimui. Šventiškai nuteikė gražiai papuošta mokyklos klasė. Sugiedojus Lietuvos Himną, 8 moksleiviai ir 22 jaunučiai davė pasižadėjimą. Jaunučiams ženkliukus prisegė jų globėja Dovidaitis, moksleiviams — choro vagronomė Vinkšnaitienė ir Laimutis dovė Elvyra Kilčiauskaitė ir p. Vinkšnaitis. Džiaugiamės, kad auga mūsų gretos. Galingai ir drąsiai nuskambėjo ateitininkų credo ir himnas. Valdybos vardu naujuosius narius sveikino Vincas Bilevičius, kūmų — Vinkšnaitis, pasižadėjusių vardu kalbėjo Asta Vinkšnaitytė. Meninėje dalyje vyresniji skaitė K. Bradūno poemą "Maras". Po susirinkimo sekė vaišės. Susirinkime dalyvavo daug tėvelių ir svečių. Naujieji nariai, p. Vinkšnaičio žodžiais tariant yra ateitininkų ateitis ir Lietuvos viltis. Mes džiaugiamės, kad mūsų gretos auga. Vasario 19-tą dieną buvo minima Nepriklausomybės Šventė, pamaldose dalyvavome su vėliavomis ir minėjime pakartojome "Rūtelių Darželį" publikos buvo daug, atsigriebėm už praeitą, lietaus sutrukdytą kartą.

Julija Jugelevičiūtė

PUTNAMAS

Putnamo studenčių ir moksleivių Ateitininkių metinė šventė įvyks gegužės 7 d. Putname. Programoje numatyta iškilmingoji dalis — įžodžiai, meninė dalis ir pasilinksminimas.

MAS ORGANIZACINIAI KURSAI BOSTONE

1960 m. gruodžio mėn. 29 d.

9 - 12 val. Registracija.

12 val. Organizacinių kursų atidaymas. Malda. Prezidiumo kvietimas. Dalios Ivaškienės žodis. Po to pašnekesys studentės Aurelijos Kucinaitės: "Ateitininkas savo aplinkoje". p. A. Kucenaitė gražiai apibūdino moksleivių aplinką ir joje veikimą. Griežtai pasisakė už gilų religijos supratimą ir tautiškumą, kad galėtų bent kokią įtaką daryti į aplinką, savo draugus, o ne aplinkos būtume visakeriopai veikiami.

1 val. studentė Irena Lendraitytė pravedė pasikalbėjimą: "Santykiai tarp kuopos, kuopos valdybos, kuopos dvasios vado ir kuopos globėjo. Kuopos valdybos narių pareigos." p. I. Lendraitytė padarė įvada, o po to moksleiviai įsijungė į diskusijas. Nors diskusijos dažnai iškrypdavo iš temos, pastangos nebuvo dedamos atvesti į temą, nes kursų pravedėjai buvo patenkinti moksleivių pasireiškimu. Žinoma į diskusijas įsijungė studentai ir kiti.

2 val. Kavutė ir užkandžiai.

2:30 val. Studento Elegijaus Sužiedelio pašnekesys: "Kas yra ateitininkas". Studentas E. Sužiedelis puikiai šią temą pristatė. Tikėjomės šabloniško, sakyčiau dažnai girdimo šios temos turinio, bet E. Sužiedelis mus visus nustebino.

3. val. Visi įsijungėm į gyvą veikimą: "trečias bėga", "supuvęs kiaušinis", "bindžikas" ir t. t. Padainavę visą eilę gražių dainelių vėl sėdom prie darbo.

3:30 val. Padalinom moksleivius į tris grupes. Grupių vadovai: Irena Lendraitytė, Eligijus Sužiedelis ir Dalia Ivaškienė. Tema: Pirmininkavimas ir sekretoriavimas susirinkimui. Tokiu būdu buvo galima "išprovokuoti" iš kiekvieno dalyvio nors po keletą žodžių šia tema.

4:15 val. baigėme diskusijas, nes pasigirdo iš tėvų pageidavimas važiuoti namo, nes sniegas bei vėliau iš darbo grįžtančios mašinos padaro susisiekimą beveik neįmanomą.

1960 m. gruodžio mėn. 30 d.

8 val. Šv. Mišios ir bendra šv. Komunija.

9 val. Pusryčiai. Po to Malda ir Prezidiumo kvietimas.

10 val. Pašnekesys Dalios Ivaškienės: "Kas yra komunizmas? Kokiomis priemonėmis jis siekia savo tikslo". Čia daugiau buvo teoretinis istorinis komunizmo pristatymas. Pašnekesio metu buvo metami į moksleivius klausimai, į kuriuos atsirado moksleivių su teisingais atsakymais. Diskusijų po to nebuvo.

11:30 val. kun. V. Paulausko pašnekesys: "Religijos vaidmuo jaunuolio gyvenime". Kunigas apgailestavo, kad šiais laikais reikia, nors yra gėda šnekėti apie religijos naudą jaunuoliui. Kas atsitinka su jaunuoliais be religijos. Taip pat kalbėjo apie tą gyvą tikėjimą Sibiro jaunuose lietuviuose. Taip pat parodė rožinį.. atvežtą iš Sibiro vienos lietuvės. Tas rožinis padarytas iš duonos ir šniūriuko. Nepaprastai gražaus darbo, miniatūrinis apie 3 in. ilgumo. Buvo pora klausimų, į kuriuos kunigas gražiai atsakė.

12:30 val. Kavutė ir užkandžiai.

Po to prezidiumo kvietimas.

1:30 val. kun. V. Paulausko pašnekesys: "Dabartinė kova tarp komunizmo ir laisvojo pasaulio. Koks ateitininkijos vaidmuo šioje kovoje." Kunigas kalbėjo tiek pat įdomiai ir energingai kaip ir pirma savo tema. Diskusijų nebuvo.

2:30 val. Jau neraginami moksleiviai susimetė į būrelį lietuviškas daineles dainuoti.

3. val. Bostono Ateitininkų Dvasios Vadas kun. Žeromskis pasakė žodį. Jis paminėjo, jog Lietuvoje ateitininkai atliko savo uždavinį kovoje prieš nihilizmą, šiandien jis ragino moksleivius į tokią pat rimtą kovą prieš materializmą ir komunizmą Amerikoje. Taip pat išlaikyti savo idealizmo dvasią, kuri Amerikoje yra taip išniekinta.

3:20 val. Dr. J. Leimono pašnekesys: "Supažindinimas su konkrečiais komunizmo metodais". Čia dr. J. Leimonas mus taip vaizdžiai nuvedė į komunistų kalėjimą ir laimingai iš jo išvedė Deskusijų nebuvo.

4 val. Malda ir pašnekesių užbaiga.

7 val. Vakarėlis: Užkandžiai ir įdomūs šokiai.

1960 m. gruodžio mėn. 31 d.

8 val. šv. Mišios.

9 val. Pusryčiai.

10 val. Prezidiumo kvietimas. Inž. Mykolas Pakštys kalbėjo šia tema: "Profesijos pasirinkimas ir pasiruošimas studijoms". Pristatė įvairias profesijas. Taip pat iškėlė profesijos pasirinkime dvi žymes: Pasitenkinimą profesiniame darbe ir prestyžą — atlygimą. Diskusijos nebuvo.

11 val. Mokytojo Mažiulio pašnekesys: "Lietuvio charakteris ir tautiškumo išlaikymas." Šį tema sukėlė didelį susidomėjimą, ir diskusijas. P. Mažiulis pažymėjo, jog nutautėjimas veda į vidinį jaunuolio charakterio lūžį. Kuris jį padaro visuomenei nenaudingą ir daug kartų žalingą. Iškėlė amerikiečių surinktas statistikas, kad tie jaunieji nusikaltėliai išplaukia iš emigrantų pirmos ir antros kartos. Išvedė, kad bandydami prisitaikyti prie amerikietiškos jaunuomenės jie virsta "midiocer", stengdamiesi neišsiskirti ir tuo nepasižymėti, taip ir smunka

HAMILTONAS

Hamiltono at-kai paminėjo Lietuvos jaunimo globėjo šv. Kazimiero šventę. Kovo 4 d. 7 v. vakare liet. parapijos bažnyčioje buvo kalbamas Rožinis už suimtąjį vysk. J. Steponavičių ir palaiminimas Švenčiausiuoju.

Sekmadienį 11 val. par. bažnyčioje atlaikytos šv. Mišios ir bendra šv. Komunija su pritaikintu kun. klebono pamokslu. Šv. Mišių metu gražiai giedojo solo V. Verikaitis, pritariant parapijos chorui.

5 v. p.p. buvo Minėjimas - Akademija, kurią pradėjo pirm. J. Pleinys, primindamas, kad neužmirštume sekti mūsų didžiausiu šviečiančiu pavyzdžiu — šv. Kazimieru, kurį taip pat buvo apsupę moraliniai pavojai, bet jis jiems atsispyrė. Sugiedojus Tautos himną, buvo jaunių ir jaunučių at-kų priesaika, kurią davė šie nariai: D. Latauskaitė, G. Juozapavičiūtė, O. Bugailiškytė, R. Kaminskaitė, E. Bugailiškis, A. Orvidas, J. Kalmatavičius, L. Vindašius ir R. Beržaitis. Jaunučiai: M. Klevaitė, A. Gasiūnaitė, D. Deksnytė, V. Urbonavičiutė, R. ir B. Vindašiutės, R. Borisaitė, R. Olšauskaitė, K. Gedrimaitė, D. Juozapavičiūtė, A. Kaminskaitė, J. Orvidas, A. Gedrimas, K. Deksnys, J. ir M. Gudinskai, A. Gasiūnas ir M. Kezys. Ženkliukus segė kleb. J. Tadarauskas ir mokytoja A. Mikšienė pagelbėjo. Klebonas savo žodyje jauniesiems priminė išlaikyti pagrindinį žmogaus gyvenimo tikslą — Ištikimybę Dievui! H. Liet. B-nės pirm. G. Skripkutė ypač dėkojo pirm. J. Pleiniui, kuris metų metais dirba nenuilsdamas kat-kų principų įgyvendinimui liet. jaunime. Jaunučių dv. vadas kun. V. Poimanskis skatino jaunučius ištesėti savo pasižadėjime ir dažnai Dievo pagelbos prašyti. Dar sveikino jaunųjų globėjas J. Pleinys, priminęs a. † a. prof. Pakšto žodžius, kad lietuviai nutausta dėl to, kad neturi drąsos. Patys būkime drąsūs ir jaunimą auklėkime drąsoje. Mokykimės drąsos iš šv. Kazimiero. Jaunių ir jaunučių vardu atsakė A. Orvidas — šį pažadą turime ištesėti iki mirties ir taip norime mylėti Dievą, kad nebijotume mirti kankiniais, jeigu reikės. Seksime šv. Marijos Goretti, šv. Domuko Savio ir šv. Kazimiero pavyzdžiais!

Sugiedojus A-kų himną, oficialioji dalis baigėsi. Po trumpos pertraukos sekė poeto P. Nato montažas „Šv. Kazimieras Vilniuje", kurį paruošė kun. V. Poimanskis su J. Pleiniu. Dekoracijos St. Dramanto. Montažą skaitė akt. A. Stasevičius, deklamavo: L. Verbickaitė, S. Martinkutė, Kaminskaitė, Kalmatavičius, A. Orvidas, K. Bungarda. Solo „Ave Maria" ir kitas dvi giesmes sugiedojo V. Verikaitis, akomponuojant D. Skrinskaitei, akordeonu pagrojo V. Beniušis, pianu paskambino Naruševičiutė ir baletą pašoko M. Klevaitė.

Taip atgaivinę savo sielas ir pasisėmę jėgų iš negęstančio šv. Kazimiero pavyzdžio grįžome kasdienybėn, kad ištesėtume toje žemės kovoje — „Ištikimybė Kristui — Ištikimybė Lietuvai".

Praurimė

Dvasios vadas kun. dr. J. Tadarauskas prisega ženklelį jaunutei ateitininkei Angelei Kaminskaitei š. m. kovo mėn. 5 d., Hamiltone

GRAND RAPIDS

12 d. Vasario, Moksleivės Ateitininkės ir Jaunučiai paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį, dalyvaujant narių tėveliams, ir keletai svečių. Minėjimas įvyko p. Lukosecičių namuose. Kuopos pirm. Laimai Kušlikytei tarus trumpą atidarymo žodį, nuskambėjo Lietuvos ir JAV himnai, kuriuos sugiedojo kuopos nariai, narių tėveliai ir svečiai. Himnus sugiedojus, dr. inž. A. Damušis pasakė kalbą.

Meninėj daly Jaunučiai suvaidino "Varpui skambant", kurį parašė A. Grigaitis. Vaidino: A. Astras, D. Astras, Al. Astraitė, D. Puodžiūnaitė, T. Žygaitė, R. Žygaitė. A. Astraitė padeklamavo eilėraštį "Tėvynės ilgesys". Jaunučius paruošė G. Lukosevičiūtė. Moksleivės Ateitininkės sudainavo tris daineles: "Tėvų nameliai", "Aš esu lietuvė" ir "Partizanų daina", vadovaujant Laimai Kušlikytei. Užbaigimui visi dalyviai sugiedojo "Marija, Marija" ir Ateitininkų himną. Kuopos pirm. L. Kužlikytė padėkojo visiems dalyvavusiems minėjimę.

Po minėjimo buvo kavutė, užkandžiai, kepsniai ir pyragai, kuriuos pagamino mūsų mamytės; visi skaniai vaišinosi. Į minėjimą buvo atvykę iš Detroito dr. inž. A. Damušis su ponia ir dukryte Indre; su jais kartu buvo atvykę K. Jankauskas ir V. Poltoraitis. Iš Muskegon buvo atvykęs kun. A. Kardas ir p. Radišauskas su šeima.

Lietuvos išlaisvinimo reikalui narių tėveliai ir svečiai suaukojo 25 dol. Ši suma jau pasiųsta Altui. Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojam. Ypatingai nuoširdus ačiū p. Damušiams už atsilakymą, dr. inž A. Damušiui, už turininga kalbą, kuri mums buvo idomi klausyti ir sustiprino mūsų dvasią iletuviškam veikimui; kad p. Damušiai mūsų kuopa suorganizavo, jiems priklauso ta garbė ir didelė padėka nuo mūsų kuopos.

Vasario 19 d. mūsų kuopos buvo užprašytos šv. Mišios už Lietuvą ir žuvusius karo audrose. Šv. Mišias atnašavo kun. J. Žvirblis, šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos bažnyčioje, šv. Mišių metu nariai priėmė bendrai Šv. Komuniją.

Birutė Žygaitė

---

dvasioje paniekindami savo tėvų kultūrą o kitos neįsigydami.

12 val. Sugiedojome Ateitininkų Himną ir taip užbaigėm formalią kursų dalį.

P. S. Buvo stebėtina, kad tarp trijų temų apie komunizmą ir kun. Žeromskio žodžio šia tema, nebuvo pasikartojimų. Kiekvienas kalbėjo apie visai kitą šios temos srytį.

ROCHESTER, N. Y.

Rochesterio A-kų sendr. valdybą šiais metais sudaro: Jurgis Valiukas, Antanas Ragelis, Aldona Miškinytė, Aldona Krygerytė ir Bronius Krokys.

Jaunučių valdybą sudaro: Juozas Stankaitis — pirm., Ramunė Krokytė — sekretorė, Pranas Puidokas jr. — iždininkas. Jaunučių globėjai Bronius Krokys ir Aldona Miškinytė.

Rochesterio moksleiviams at-kams šiuo metu priklauso Augustinas Juodvalkis — pirm., Vytis Lelis — vicepir. Marytė Poškutė, Almis Jankus, Milda Juodvalkytė, Algis Sabalis, Nele Yurkutė, Eugenius Grėbliūnas, Jonas Šipaila ir Raimundas Obalis.

Sendraugiai savo metiniame susirinkime pasidžiaugė vaisingais praėjusių metų darbais. Rochesterio A-kai skaitlingai dalyvavo jubiliejiniame A-kų kongrese Chicagoje, įsigijo naują gražią vėliavą, suruošė įspudingą Kristaus Karaliaus minėjimą kartu švesdami savo veiklos dešimtmetį. Tų pačių metų bėgyje suorganizuoti jaunučių ir moksleivių a-kų būreliai, sueita į bičiulišką kontaktą su kaimyninėm a-kų kuopom Hamiltone ir Toronte.

"VASARIO ŠEŠIOLIKTOS" — MINĖJIMAS PITTSBURGHE

Išaušo nuostabiai graži diena — Vasario 19-toji. Diena — kuri visiems lietuviams yra labai reikšminga. Skaisčiai pavasariškai nusiteikęs oras visus išviliojo iš namų. 10:00 val. iš ryto Šv. Kazimiero bažnyčioje buvo atlaikytos pamaldos už kenčiančią tėvynę. Labai karštą patriotingą ir graudų pamokslą — tai dienai pritaikintą — pasakė kun. Alfonsas Sušinskas. 3:00 val. po pietų Lietuvių Piliečių salė jau buvo sausakimšai pilna atsilankiusiųjų į minėjimą. Tarp žymiųjų svečių buvo ir Pittsburgho miesto majoras Joseph M. Barr, kuris labai gražiai apie lietuvius ir Lietuvą kalbėjo. Kun. V. Karaveckas sukalbėjo invokacijos maldą, panelė E. Mikužiutė, Chicagos ALTo Tarybos vicepirmininkė pasakė pagrindinę kalbą ragindama visus lietuvius prisidėti prie kovos už tėvynės išlaisvinimą. Dar kalbėjo p. Dargis ir Vyt. Jucevičius, — abu iš Pittsburgho. Pittsburgho miesto majoro proklamacija publikai perskaitė studentė R. Spingytė. Meninę dalį nuostabiai gražiai išpildė Šv. Pranciškaus Akademijos studentės. Šv. Vincento mokyklos, Esplene, mokinės ir Pittsburgho Universiteto studentė Rytė Spyngytė. Jos šoko, grojo ir dainavo grakščiai, ilgesingai ir gražiai. Nijole Naudužiutė, Doloresa Braščiūtė ir Rytė Spingytė perskaitė ištraukas iš Katalikų Vyskupų išleistos brošiurėlės apie vargstančius ir kenčiančius žmones anapus geležinės uždangos. Kaip gražiai apie lietuvius čia paminėta. Net ir maldos iš Sibiro lietuvaičių maldaknygės buvo perskaitytos kurios daugeliui išspaudė ašaras iš akių!

Saulė leidosi raudonai, graži dienelė baigesi, žmones pilni įspudžių skirstesi į savo namus. Tyliai savo širdyse, jie beabejo dėkojo visiems prisidėjusiems prie šios dienos programos. O ypatingai seselėms M. Franceskai ir Alvernai, nes be jų nebūtų buvę šios gražios meninės dalies. Kad gerasis Dievulis joms suteiktų daug stiprybės ir toliau veikti brangios tėvynės Lietuvos naudai.

RYTĖ

CLEVELANDAS

Clevelando Moks. At-kų Maironio kuopa praeitą mėnesį pasireiškė šia veikla.

Sausio 21 d., moksleiviai kartu su studentais suruošė "Blynų Vakarą", į kurį buvo pakviesti visi ateitininkai.

Kovo 5, dalyvavome su vėliava Mišiose paminėti Šv. Kazimierą.

Šio mėnesio 17 d., įvyko kuopos susirinkimas į kurį susirinko nemažas skaičius narių.

Susirinkimui buvo patiekta ši darbotvarkė:

1. susirinkimo atidarymas ir protokolas;
2. referatas — D. Tamolionytė;
3. skaitymas iš "Ateities";
4. einamieji reikalai.

Susirinkimą atidarė kuopos pirmininkė M. Gailiušytė ir pakvietė pirmininkauti R. Neimanaitė, sekretoriauti — K. Kliorį. Po maldos, D. Tamulionytė paskaitė savo paruoštą referatą, "Klasiška muzika ir rock n'Roll", kuris sukėlė diskusijas tarp susirinkusiųjų. Toliau G. Degutytė pranešė apie **"Ateitininkų Vadovą"** ir kitas žinias iš Centro Valdybos. R. Laniauskaitė paskaitė straipsnį iš **Ateities.** Toliau V. Kasperavičius buvo pakviestas paaiškinti savo planą kaip reikėtu švesti mūsų kuopos 10 metų sukaktį. Manome, šią šventę padaryti gale balandžio arba pradžioj gegužės.

Dar buvo nutarta sudaryti atskirą mergaičių burelį ir atskirą berniukų burelį. Šie bureliai susirinks vieną kartą į mėnesį, ir per bendrus susirinkimus praneš ką veikia.

Susirinkimas buvo baigtas malda, po kurios visi pasivaišino ir pasišnekučiavo.

G. Degutytė

HARTFORDO PADANGĖJE

Sausio 15 įvyko bendras studentų ir sendraugių susirinkimas. Deja dalyvių skaičius buvo nedidelis, nes kaip tik tą dieną prasidėjo garsioji rytinė sniego pūga. Išrinkta komisija (2 sendraugiai ir 1 studentė) ruošti ateitininkų vakarui, dr. K. Pakšto minėjimui, ir aptarti kiti veikimo klausimai. Užbaigai studentai suvaidino „Nejaugi Bažnyčia atsisakė savo tikslo laimėti pasaulį?", tačiau, diskusijos buvo trumpos, nes visi tik galvojo kaip reiks pasiekti namus, klampojant per keliolika centimetrų sniego. Susirinkimui pirmininkavo Antanas Giedraitis ir sekretoriavo dr. Antanas Šerkšnas.

Vasario 19 studentai susirinko nagrinėjimui šių metų studijinės temos. Kun. dr. V. Cukuras kalbėjo tema "Žmogaus laisvės iškėlimas", paliesdamas garsesnius prancūzų, anglų ir danų egzistencializmo atstovus ir trumpai apibrėždamas pozityvizmo bei neopozityvizmo bei humanizmo tendencijas. Diskusijos buvo ypatingai gyvos ir gausios. Susirinkimui pirmininkavo Kristina Šerkšnienė.

Reikia pastebėti, kad draugovėje jau keli mėnesiai veikia Gyvojo Rožančiaus Būrelis, vadovaujamas Dantės Grajauskienės. Intencijos keičiamos kas mėnesį. Vasario mėnesio intencija „Kad Viešpats gaivintų mumyse pasitikėjimą Lietuvos prisikėlimu."

Dalyvis

PUTNAMAS

Sausio 30 įvyko pirmasis 1961 metų susirinkimas, kuriame buvo aptarti sekančių susirinkimų planai, Nutarta, kad susirinkimai vyks diskusijų ratelių formoje. Šis būdas duos progos pasireikšti kiekvienai draugovės narei, vietoj vieno referato skaitymo.

Sekantis susirinkimas buvo visų laukiamas. Neveltui, nes pagrindinė susirinkimo dalis - paskaita apie vieną iš aktualiausių šių laikų temų — „Komunizmas — religijos pakaitalas" — buvo tikrai įdomi. Susirinkimas buvo atidarytas malda Putnamo Draugovės dvasios vado Kun. St. Ylos. Pirmininkė Audra Antanaitytė pristatė gerbiamą prelegentą Kun. Dr. A. Paškevičių. Paskaita apėmė įvairius palyginimus tarp Komunizmo ir religijos. Pirmiausiai paaiškinta Komunizmo esmė, kokiu būdu jis išaugo ir išsiplėtojo. Komunizmas pačioj esmėj yra dialektinis materializmas. Medžiaga yra viskas, net pakaitals Dievo. Partija ir jos vadai neklaidingi, jie teisūs visose srityse: mene, moksle, kultūroj ir t. t. Žmogus yra priverstas tarnauti pažangai, jei ne, jis turi būti sunaikintas. Bedugnė skiria komunizmą nuo krikščionybės. Tai bedugnei užpildyti, Dievas turi viešpatauti žmonių širdyse, medžiaga turi būti pakeista Dievu.

Po paskaitos sekė diskusijos. Susirinkimas baigtas malda.

ADMINISTRACIJA

Jub. Numerio išleidimui aukojo:

Juozas J. Dėdinas	$10.00
Dr. Vitas Manelis	10.00
Kun. A. Sabas	5.00
Vyt. Sužiedėlis	2.00
P. Žumbakis	2.00
B. Lukošiūnas	2.00
K. Skaisgiris	1.50
V. Budrys	1.00

Winnipeg'o Sendraugių Skyrius $16.00

Rochesterio Sendraugių Skyrius $10.00

Philadephijos Sendraugių Skyrius $10.00

Chicagos Sendraugių Skyrius $10.00

50 Metų Jubilėjaus Proga aukojo:

Jonas Šoliūnas $25.00

Garbės prenumeratą prisiuntė:

Kan. Myk. Vaitkus $10.00

Europos Skaitytojų sąskaitai padengti aukojo:

A. Vilimas	$6.00
V. Budrys	1.00
Dr. N.V. Bražėnaitė	1.00

Malonūs Prenumeratoriai,

Kol Ateitis pasiekia Jus daug darbo ir pastangų yra įdedama. Redakcijos praleidžia daug gražių valandų betvarkydamos gautąją medžiagą ir suformuodamos į junginį, kuris Jus ir pasiekia. Ačiū Dievui, kad redakcijos aukoja šį savo darbą.

Sekančios Ateities stotys — jos atspausdinimas, vokai ir pašto tarnyba jau yra surišta su didelėmis išlaidomis, kurios turi būti padengiamos iš tų pinigų, kuriuos gauname iš Jūsų. Mokestis nėra didelis, tikrai nereikalaująs ypatingų pastangų, gal tik nuoširdaus Jūsų atsiminimo. Gaila, bet iki šiol, nors jau trečdalis metų prabėgęs, dar tik nežymi dalis tėra atsiskaitę už šiuos metus.

Administracija prašo nuoširdžiai Jus, surasti minutėlę laiko ir sutvarkyti savo prenumeratos mokestį. *Administracija*

LAIŠKAI REDAKCIJAI

PER PRIZMĘ

Vytenis **Ateities** 9 nr. teisingai pastebėjo, kad ateitininkų kongresas neteisingai nesulaukė tinkamo dėmesio lietuvių spaudoje. Net **Draugas** neradęs reikalo tinkamai kongresą pavaizduoti. Panašios mintys buvo keltos ir **Į Laisvę** pusalapiuose.

Šios teisingos ir dėmesio vertos pastabos mūsų spaudai reiktų betgi dar kiek praplėsti, kad apimtų, pvz., pačius kongreso rengėjus. Verta ir teisinga yra, kad visa lietuvių spauda ateitininkų 50 metų indėlį lietuvių tautai objektyviai atžymėtų. Bet lygiai verta ir teisinga, kad ir pats ateitininkų kongresas tinkamai atžymėtų atžymėtinus dalykus.

Jei pirmą kartą ateitininkų istorijoje ateitininkų kongresas buvo pagerbtas asmeniniu Pax Romana pirmininko dalyvavimu, tai tas įvykis neturėjo taip praeiti kongrese, kaip jį kongreso faktiniai rengėjai pravedė. Pax Romana pirmininko išskyrimas iš kongreso banketo garbės stalo dalyvių buvo nedovanotinas.

O kai patys ateitininkai nerodo tinkamo dėmesio tam, kam turėtų rodyti, tai truputį keistai skamba **Ateities** nuorodos į kitų nedėmesingumą ateitininkams. **J. K. V.**

SIBIRO LIETUVIAI STUDENTAI RAŠO IŠ MUENCHENO:

— **Ateities Nr. 1** viename straipsnyje lyginate Donelaitį su Dikensu ir duodate daug ištraukų angliškai, be lietuviško vertimo... Tai ir mes atsiųsime straipsnį, kur lyginsime Donelaitį su Goethe ir duosime vokiškas ištraukas, lyginsime su Servantesu, — ištr. ispaniškai ir su Dante — itališkai... Bet ką parašys iš Brazilijos lietuviai studentai? Turbut "Santa Maria" atvykimą portugališkai... Kas pasidarys tada iš **Ateities?**

Jei jas kas nebesupranta lietuviškai, tegu skaito angliską Lituanus ir kitus laikraščius, o mes vokiškai skaitysime... Gražiai išverti irgi kurybiškas darbas, nes ir Claudel vertė Faustą į prancūzų k. Manome kad čia buvo didelis neapsižiūrėjimas redakcijos. **Jei tas pasikartos, tai mes atsisakysime Ateitį skaityti!**

Red. pastaba. Laukiam visų žadėtų straipsnių.

Amerikos lietuviai turi labai didelių nuopelnų lietuviškai spaudai. Jie leido ir tebeleidžia daug laikraščių, juos gausiai remia ir skaito. Patys seniausi lietuvių laikraščiai yra Amerikoje, sulaukę 50 ir daugiau metų.

"DARBININKAS" taip pat jau baigia penktąją dešimtį metų. Anksčiau buvo leidžiamas Lietuvių Darbininkų Sąjungos Bostone. Jau dešimtį metų savo skaitytojus jis lanko iš Brooklyno, yra leidžiamas lietuvių pranciškonų Amerikoje. Išeina du kartus per savaitę. Daug kas pripažįsta, kad yra redaguojamas patraukliai ir įdomiai. Ar esi jo skaitytojas? Jei dar ne, tai verta užsisakyti.

Pasinaudokite vajaus proga papiginimu: "DARBININKAS" metam kainuoja tik 6 dolerius, bet naujiem skaitytojam pirmiem metam tik 5 dol., ligi š. m. pabaigos — 3. Kas užsisakytų ligi 1962 metų galo — tik 8 dol. Šios nuolaidos daromos tik kovo-balandžio mėn.

Siųskite savo užsakymus tuojau! Pasiūlykite užsisakyti savo kaimynui ir pažįstamiem. Gavusi adresą, **Darbininko** administracija dvi savaites siųs nemokamai susipažinimui. Nedelsdami kreipkites adresu:

"DARBININKAS"
910 Willoughby Ave.
Brooklyn 21, N. Y.

ALp(LKA)1786
1961, Nr.4

90.725.81